

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Cuvântul

prof.univ.dr. Aurelian Bondrea
rectorul Universității Spiru Haret

Stimați colegi,
Membri ai Senatului
Universității Spiru Haret,
Distinși invitați,

Reuniunea Senatului nostru universitar de astăzi este consacrată sărbătoririi prof. univ. dr. docent **Victor Giuleanu**, cu prilejul împlinirii a 90 de ani de viață și a peste 60 de ani de activitate pe tărâm educațional, artistic și cultural. Omagiem personalitatea Maestrului Victor Giuleanu, a cărui bogată activitate s-a desfășurat nu doar la nivelul celor două instituții de învățământ superior, respectiv Universitatea Națională de Muzică din București și Universitatea Spiru Haret, unde a fost profesor titular, dar și la nivelul întregii țări și chiar dincolo de hotarele ei, unde sărbătoritul nostru a făcut cunoscut mesajul de frumusețe artistică al poporului român. La Conservatorul de Muzică Ciprian Porumbescu din București (în prezent, Universitatea Națională de Muzică), Maestrul Victor Giuleanu a ocupat funcția de rector, mai mult de un deceniu, iar la Universitatea Spiru Haret a fost fondatorul și primul decan al Facultății noastre de Muzică.

La împlinirea acestei frumoase vârste și ca o încununare a întregii activități pe care Maestrul a desfășurat-o în domeniul învățământului, artei și culturii, Senatul nostru Universitar își propune să îi confere profesorului Victor Giuleanu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret. Meritele sale sunt cu totul remarcabile. Pe lângă faptul că a fost un dascăl de vocație și un neobosit rector, maestrul Victor Giuleanu este considerat fondatorul învățământului românesc modern de muzică și cel

prin a cărui străduință a fost construit noul local al Universității Naționale de Muzică din București. Personal, cunosc foarte bine cât suflăt a depus pentru ridicarea acestui edificiu. Conservatorul din București nu avea spațiu nici pentru a satisface cerințele unei facultăți. Datorită activității entuziaste și hotărâte a rectorului Victor Giuleanu, noul local a prins contur. Se cunoaște faptul că, în acea perioadă, nu toate instituțiile de învățământ superior aveau condiții corespunzătoare pentru desfășurarea activității didactice și științifice. Bătălia pentru fonduri financiare, care se desfășura atunci, a fost câștigată de domnul Victor Giuleanu, care a fost și primul constructor al noului edificiu. Mergea în fiecare zi pe șantier. Bucurându-se de prestigiu în întreaga țară, a fost sprijinit în această acțiune de multe județe, îndeosebi de județul Vâlcea, unde îi este obârșia.

Întregă această bogată activitate îl îndreptățește să primească înaltul titlu de Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret. Al Universității, pe care Maestrul a slujit-o, cu dragoste și devotament, încă de la fondarea ei, când, la propunerea sa, aici a luat ființă Facultatea de Muzică. Astăzi este singura facultate de muzică existentă într-o universitate particulară și meritul îi revine, în mare măsură, Profesorului Victor Giuleanu.

Iată de ce doresc să-l sărbătorim și să-l felicităm cu toată dragostea și stima, aici, în cadrul Senatului universitar, în numele întregului corp profesoral și al tuturor studenților noștri. Împreună cu Maestrul Victor Giuleanu, cu alte personalități științifice și culturale, datorită pasiunii lor creatoare și a atașamentului exemplar, Universitatea Spiru Haret s-a ridicat la cota înaltă a

prestigiului de astăzi. La înființarea ei n-am avut, în proprietate, nici cel puțin o sală de curs, iar astăzi dispunem de o remarcabilă bază tehnico-materială, cuprinzând amfiteatre, săli de cursuri și de seminarii, laboratoare înzestrate cu sute și sute de computere de ultimă generație, cu biblioteci, post propriu de televiziune, editură, tipografie, bază sportivă, cămine și cluburi studențești. Totul, absolut totul, inclusiv sediul monumental al rectoratului Universității noastre, în care ne aflăm acum, a fost realizat în cei 14 ani ce au trecut de la înființarea Universității Spiru Haret.

Țin să adresez calde mulțumiri și felicitări domnului Victor Giuleanu, dar și membrilor Senatului universitar, întregului nostru corp profesoral, pentru că, împreună, am reușit să facem din Universitatea Spiru Haret cea mai puternică instituție de învățământ superior din România, cea mai puternică atât sub raport didactic și tehnologic, cât și numeric. Avem peste 55.000 de studenți, dintre care 25.000 în anul I, iar aceste cifre confirmă faptul că, la Universitatea Spiru Haret, se face un învățământ de calitate, studenții având convingerea că, aici, își pregătesc un viitor sigur. (Asistența în picioare aplaudă)

universitare și artistice din Europa și de pe alte continente au vizitat Conservatorul din București. Cunosce bine prestigiul dobândit de această instituție universitară pe plan intern și internațional și pot să afirm că el se datorează, în mare măsură, competenței manageriale și devotamentului profesional ale maestrului Victor Giuleanu. El a fost un mare rector, un mare îndrumător, de sprijinul cărui au beneficiat ansambluri și formații artistice din întreaga țară.

Iată, de ce, astăzi, putem, cu mândrie, să supunem aprobării Senatului Universității propunerea de a i se conferi maestrului Victor Giuleanu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret, cu prilejul împlinirii a 90 de ani de viață și a peste 60 de ani de prodigioasă activitate. La această venerabilă vârstă, maestrul este încă alături de noi în amfiteatre și studenții au posibilitatea să învețe din vasta sa experiență. (Asistența, în picioare, aplaudă îndelung).

Prin aplauzele dumneavoastră, considerăm că a fost unanim aprobată propunerea Senatului de a i se conferi maestrului Victor Giuleanu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret.

Dați-mi voie să-i înmănez laureatului însemnele acestui titlu de onoare. Vă felicit, iubite maestre!

Încununare a îndelungatei activități desfășurate în învățământul muzical, în domeniile artei și culturii, profesorului

Victor Giuleanu

i s-a conferit titlul academic

Doctor Honoris Causa
al Universității Spiru Haret

Laudatio

În cadrul ședinței festive de astăzi, 11 noiembrie 2004, Senatul Universității Spiru Haret are onoarea și bucuria de a conferi înaltul titlu de **Doctor Honoris Causa** al Universității Spiru Haret domnului prof. dr. docent Victor Giuleanu, pedagog de rară măiestrie și longevitate artistică, personalitate culturală de primă mărime, recunoscut în țară și străinătate prin lucrările sale fundamentale în domeniul teoriei muzicii, prin contribuțiile enesiene de marcantă și profundă originalitate, distins cu importante ordine și medalii de cele mai importante instanțe culturale și artistice naționale și internaționale.

Exponent de frunte al vieții muzicale și culturale românești, maestrul Victor Giuleanu impune prin statura sa exemplară, fiind un simbol al revigorării artei muzicale și al impunerii Facultății de Muzică a Universității Spiru Haret în circuitul național de valori, circuit ce ținește, cu legitimitate – grație perfecției direcționării pe care i-a dat-o, în calitate de fondator și prim decan –, orizontul recunoașterii și al legitimării europene.

Prin noi, astăzi, se exprimă respectul unanim și considerația profundă pentru activitatea prodigioasă dusă continuu, cu pasiune și abnegație, de maestrul Victor Giuleanu, pentru promovarea unui învățământ muzical de calitate, pentru dăruirea cu care a militat pentru impunerea și decelarea valorilor în arealul atât de divers al artei muzicale, de la concepții pedagogice sau educative la stiluri interpretative instrumentale, vocale sau vocal-instrumentale, de la dorița de a face din instituțiile muzicale, pe care le-a servit cu abnegație, repere în viața cultural-artistică românească la idealul de a promova și cultiva marile valori ale artei muzicale, invitat fiind în juri ale unor repute concursuri sau festivaluri pe cele mai diverse meridiane ale globului. Universalitatea limbajului muzical și vibrația adevărului l-au făcut să depășească granițele altor culturi, pentru a le vorbi despre orizontica devenire a ființei muzicale românești, prezentă peste tot acolo unde arta o cere și unde esența românismului este un titlu de glorie și semn de dăruire.

Afirmarea domniei sale a întregit demersul de apropiere între cultura noastră muzicală, cu tot ce avea ea mai

valoros la acea dată, și culturile altor state, inclusiv pe palierul comunicării academice, într-o perioadă în care culturii i se dădeau prea puține șanse să-și facă auzite vocile de excepție.

Vocația domnului Victor Giuleanu de a-și servi țara prin muzică este o permanență.

Aș îndrăzni să aduc în memoria Dumneavoastră cei cinci ani de participare pe fronturile din Est și din Vest, domnia sa fiind veteran de război. Dar aș aduce, în egală măsură, ca argument, și cele aproape șase decenii de război declarat imposturii, de front susținut pentru triumful adevăratelor valori ale artei muzicale.

Rând pe rând profesor la reputele licee bucureștene – Gheorghe Lazăr și Matei Basarab, între 1946 și 1949, apoi Liceul de muzică Dinu Lipatti al cărui director onorific a fost –, la catedra de muzică a Facultății muncitorești de pe lângă Universitatea din București (1949-1954), maestrul Victor Giuleanu va urca toate treptele ierarhiei universitare la Conservatorul Ciprian Porumbescu, îndeplinind funcțiile de șef de catedră, decan, apoi

rector al acestei importante instituții, ce a serbat, în acest an, 140 ani de existență.

Pentru a cultiva adevărul și valoarea reală a muzicienilor români, în perioada în care a fost rectorul Conservatorului bucureștean, domnia sa a construit și a menținut, cu eforturi greu de imaginat, un studio de operă cu stațiune permanentă la actuala Universitate Națională de Muzică, pe care a înzestrat-o cu o clădire model, cu patru etaje, modernă și funcțională, clădire dăruită și cu o sală de concert, pe lângă spațiile de studiu, cu o orchestră simfonică și una camerală, un cor profesionist, unul de studiu și corul de cameră *Gaudeamus*, inclusiv cu corala *Madrigal*, primul cvartet românesc salariat al unei instituții de învățământ superior – *Academica* și zeci de formații camerale, alcătuite cu forțe studențești, prezențe active în festivalurile artei studențești sau pe podiul de concert, un laborator de muzică electronică – premieră în deceniul șapte al secolului trecut!, cabinete specializate, litografie, un muzeu ce adăpostește documente de inegalabilă valoare.

(Continuare în pag. 8)

• Reuniunea Senatului Universității Spiru Haret consacrată sărbătoririi profesorului Victor Giuleanu
• Concertul omagial

Pagina 8

Înmânând însemnele titlului academic, rectorul Universității Spiru Haret a spus:

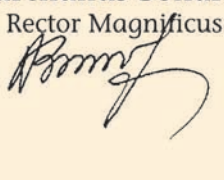
Onorată asistență,

Cred că luările de cuvânt au înfățișat pe larg personalitatea Maestrului **Victor Giuleanu**. S-a văzut, din aprecierile rostite aici, câtă muncă, perseverență, ambiție și devotament față de învățământ și cultură se află la baza înaltului prestigiu național de care se bucură profesorul Victor Giuleanu. Aș mai putea adăuga că maestrul s-a bucurat de o înaltă prețuire și pe plan internațional. Și nu doar din partea universitarilor, a oamenilor de artă și

cultură, ci și a unor oameni de stat ca Margaret Thatcher, fost prim-ministru al Marii Britanii. Chiar din perioada când făcea eforturi deosebite pentru construirea noului și modernului edificiu al Conservatorului *Ciprian Porumbescu*, rectorul Victor Giuleanu, încrezător în reușita acțiunii sale, adresa invitații unor șefi de guverne să viziteze prestigioasa instituție universitară. Margaret Thatcher a venit special la București, pentru ca să viziteze Conservatorul *Ciprian Porumbescu*. Alte mari personalități

Quod bonum faustum fortunatum felix sit
Senatus Universitatis Studiorum Bucurestiensis Spiru Haret,
Illustrissimo Rectore conditore Aureliano Bondrea
summo omnium plausu decrevit ut
Clarissimo Professori
Victor Giuleanu,
nonagesimum diem natalem et sexaginta annos artis musicae daco-romanae et universalis docendae agenti,
olim rectori tredecim annos Academiae Studiorum Musicorum Bucurestiensis, et conditori eorumdem studiorum in Universitate Spiru Haret,
celeberrimo atque notissimo viro nostri temporis,
hoc diploma
Doctor Honoris Causa Universitatis Spiru Haret
conferretur.
In cuius rei fidem hoc diploma ad omnium quibus expedit notitiam conscribendum iussit.
Datum Bucurestis
Ante diem III Idus Novembres
A.D. MMIV
Aurelianus Bondrea
Rector Magnificus

Valorificarea exigențelor didacticei clasice în condițiile ascensiunii învățământului informațional

Peste 15 mii de studenți boboci au ales forma de învățământ la distanță. În această etapă, peste 22 mii de studenți ID frecventează activitățile universitare în anii I, II și III de studiu, în 45 de Centre teritoriale ID, din care câte unul funcționează la Chișinău și New York.

Acum, învățământul la distanță marchează structural și operațional întreaga viață a Universității.

Asistăm, așadar, la un nou tip de comunicare fără bariere și fără limite. Între „cunoaștere” și „formare”, informarea devine mai activă, cu rol integrator în educație.

Existența în dotarea universității a televiziunii proprii tvRM prin satelit, a tipografiei ultramoderne și a rețelei de computere legate 24 de ore din 24 la Internet determină formalizarea unei infrastructuri ultraperformante pentru procesul de instruire superioară.

În fapt, în fața acestor condiții, decizia personală a miilor de tineri care au ales să învețe și să se pregătească pentru viață prin calificare universitară superioară la Universitatea *Spiru Haret* nu mai apare ca fiind surprinzătoare, ci devine consecință firească de angajament serios, competent și eficient într-un mediu academic prestigios.

La Universitatea *Spiru Haret*, operaționalizarea și criteriilor de operaționalizare a actului de învățare, precum și încadrarea strictă în prevederile Legii învățământului și a Hotărârii de Guvern nr. 1011/2001, fac din învățământul la distanță forma de instruire superioară cu largă și binemeritată audiență în rândul tinerilor și a celor ce își continuă sau completează studiile cu a doua facultate.

Menținerea prestigiului universității și câștigarea de noi cote de apreciere se pot realiza prin ancorarea în realitățile timpului modern, prin evitarea automulțumirii, întrucât viteza cu care se transformă societatea contemporană și mediul academic tot mai global este extrem de ridicată, ca urmare a perfecționării tehnologiilor informaționale pentru comunicare, calcul și procesare.

De aceea, conducerea Universității *Spiru Haret*, în baza programului managerial și a strategiilor realiste, pentru termenele mediu și lung, în legătură cu asigurarea celor mai performante condiții de studiu, a procedat deja la transpunerea în practică a unor investiții de excepțională însemnatate pentru studenți și profesori. Este vorba de achiziționarea a încă 200 de computere de ultimă generație, ultraperformante care să intre în dotarea universității și cu predicție a Centrelor teritoriale de învățământ la distanță, respectiv infrastructura tvRM a fost completată cu un car de reportaj de cea mai înaltă rezoluție, expresie a ultimelor realizări în domeniu pe plan mondial. Astfel, este posibilă consolidarea sistemului complex de comunicare interactivă pentru învățare în rândul studenților ID și a profesorilor și asigurarea legăturilor multilaterale la distanță, între profesori și studenți.

În context, este posibil să se deruleze activitatea tutorială și să se acorde studenților ID asistență în timp real pentru învățarea la distanță.

Cursurile, seminariile, dezbaterile, aplicațiile sau studiile de caz pot fi transmise Tv prin satelit în direct sau înregistrate din orice amfiteatru, sală de predare de la sediul oricărei facultăți.

Calculatoarele, legate la Internet 24 de ore din 24, asigură accesul în Biblioteca virtuală a Universității *Spiru Haret*, însă în egală măsură devin instrumente ultramoderne de evaluare-examinare.

În contextul amintit, efortul instituțional se regăsește și în achiziționarea din SUA a programului generator de teste pentru examinarea-evaluarea pregătirii studenților, denumit „Exam View Pro”.

Este cât se poate de firesc ca această achiziție să fie considerată binevenită, întrucât, de-acum, Universitatea *Spiru Haret* este aliniată procedural, ca metodică de instruire la cele mai înalte și actualizate standarde înregistrate pe plan mondial în domeniu.

Universitățile cele mai mari din lume, inclusiv cele din SUA realizează cu eficiență excepțională evaluarea-examinarea modernă a studenților în privința cunoștințelor teoretice și practice acumulate asistat sau prin efort propriu, la distanță.

Responsabilități pentru corpul profesoral

Programul generator de teste, în mod concret, este o aplicație care permite alcătuirea rapidă de teste imprimate, teste Internet și teste pe computer.

răspunsurile corespunzătoare ce folosesc aprecierii electronice pentru punctaj.

În acest scop, este necesară parcurgerea următoarelor etape de lucru:

1. Elaborarea **listei cu denumirea disciplinelor de studiu**, conform planului de învățământ pentru fiecare facultate (specializare) și an de studiu. În această etapă se precizează faptul că aceste liste se referă la anii de studiu I, II și III.

2. În conformitate cu **Regulamentul pentru activitatea profesională a studenților**, aprobat în Senatul Universității *Spiru Haret* (art. 27, cap. 4), pentru fiecare disciplină în parte trebuie întocmită **lista subiectelor pentru examen**, care de altfel se afișează spre a fi aduse la cunoștința studenților.

Listele cu subiectele de examen trebuie redactate pentru fiecare disciplină la nivel de facultate și specializare, acestea fiind necesare în continuarea pentru formularea întrebărilor de examen.

3. Pe baza subiectelor de examen, în concordanță cu conținutul Programei

analitice pentru fiecare disciplină de studiu, **se elaborează un număr de întrebări**, care în totalitatea lor să reflecte posibilitatea de examinare-evaluare a studenților, acoperind conținutul întregii discipline (care poate fi pe durata unui semestru sau a unui an).

Întrebările sunt însoțite de răspunsurile aferente și reprezintă baza de la care se pornește pentru alcătuirea multimei de elemente de testare pentru disciplina respectivă.

Din totalul întrebărilor și răspunsurilor, profesorul titular de disciplină, în momentul imediat premergător derulării examenului, stabilește, cu ajutorul computerului, cu programul „Quick Test” **baterii de teste** (5, 10, 15 etc. întrebări de test).

4. Seturile de întrebări și răspunsuri, care reprezintă subiectele de examinare pentru fiecare disciplină în parte de la fiecare facultate (specializare), *sunt predate sub formă scrisă și pe discetă* Departamentului pentru Informatică, fiind recepționate prin grija Departamentului de Învățământ la Distanță.

Rolul și răspunderea privind elaborarea

în termen a acestor seturi de întrebări pentru **teste** revin decanului facultății, șefului de catedră și direct titularului de disciplină.

5. Totalitatea întrebărilor pentru fiecare disciplină de studiu permise de la facultăți (specializări) sunt prelucrate electronic și în continuare amplasate în programul soft „Exam View Pro” pe calculator, în baza de date pentru examinare-evaluare.

În ziua examenului, profesorul stabilește **bateria de teste** și acestea sunt generate și numerotate în funcție de numărul studenților care participă la examen.

6. În fața calculatorului, studentul care urmează să fie examinat-evaluat își introduce numele, CNP, și o adresă de *e-mail*. Apoi, studentul procedează la completarea răspunsurilor la setul de întrebări.

Durata examinării este de 10 minute sau mai mult, în funcție de numărul întrebărilor. La terminarea completării cu răspunsuri la întrebări, studentul apasă pe butonul final de obținere a rezultatului evaluării și, în mod automat, pe ecran este afișat punctajul, respectiv reușita sau nereușita acestuia la examen.

Nota obținută este transmisă instantaneu către secretariatul facultății (specializării) și este secretizată și nemodificabilă (păstrată intactă în memoria calculatorului).

7. În context, infrastructura computerizată de examinare beneficiază de dotarea cu camere de luat vederi prin Internet.

Cadru didactic titular de curs aflat la sediul facultății, la ora stabilită pentru examen, poate monitoriza ecranul computerului, în timp real, prin imagini directe pe Internet, sala de examen de la

- întrebarea, respectiv enunțul este însoțit de un set de 3-5 răspunsuri posibile dintre care numai unul este corect.

Studentul va alege din cele 3-5 răspunsuri acel răspuns (sau acele răspunsuri) care consideră că este corect (sau sunt corecte). Calculatorul, prin program, va puncta corespunzător.

4. Întrebare prin care se prezintă o **formulă sau un exercițiu** care trebuie rezolvat de către student.

- întrebarea, respectiv exercițiul, este însoțit de un răspuns numeric la care studentul trebuie să ajungă pentru a fi punctat pozitiv.

Studentul va rezolva aplicația în formula cerută, respectiv exercițiul cerut, încercând să ajungă la un răspuns numeric. Calculatorul, prin program, va compara răspunsul numeric obținut de student cu răspunsul corect și va puncta corespunzător.

5. **Enunț sau propoziție** formulată de profesor.

- enunțul, respectiv propoziția este redactată cu spații goale, respectiv puncte-puncte (.....).

Aprecierile DA – NU, respectiv ADEVĂRAT – FALS sunt punctate corespunzător de calculator.

2. Profesorul solicită studentului elaborarea unui **eseu**.

Studentul elaborează **eseul** și programul realizează cu ajutorul calculatorului punctajul corespunzător în baza aprecierilor făcute prin citirea de către profesor, cu punctaj alocat diferitelor părți, cuvinte – cheie, definiții etc. din cuprinsul eselui.

3. Profesorul elaborează un **text** bazat pe subiectul de examen.

Studentul examinează **textul** și identifică acele părți (cuvinte, expresii, propoziții, fraze, definiții etc.) care sunt:

a) ADEVĂRAT

b) FALS.

Programul, prin calculator realizează compararea și acordă punctajul corespunzător. Desigur, varietatea formelor de alcătuire a întrebărilor, răspunsurilor sau a testelor generate se datorează caracterului specific al fiecărei discipline de studiu în parte.

Totuși, este de subliniat faptul că majoritatea covârșitoare a cadrelor didactice titulare de curs de la Universitatea *Spiru Haret* deja au formulate întrebări și aplică examinarea tip – grilă de perioade îndelungate de timp. Acum însă, tehnica modernă, tehnologiile informaționale ultraperformante vin în întâmpinarea acestora prin extinderea aplicării computerizate a conținutului testelor respective.

Alte cadre didactice urmează a structura informațiile pentru examinare din disciplinele ale căror titulare de curs sunt, pentru alinierea la cerințele de mai sus.

În fapt, acum este vorba de eficientizarea metodicii de predare – examinare în ansamblu, aspect benefic pentru scopul general urmărit de creșterea a bagajului de cunoștințe acumulate de către studenți și aprecierea nivelului și conținutului acestuia la adevărata sa valoare.

Dintre sarcinile concrete ce revin cadrelor didactice titulare de curs pentru etapa imediat următoare ce se referă la perfecționarea sistemului de evaluare – examinare, enumerăm:

1. Intocmirea **listei cu disciplinele de studiu**, conform planului de învățământ pentru anii I, II și III, pentru fiecare facultate (specializare).

2. Prezentarea **listei cu subiectele de examen** pentru fiecare disciplină în parte (pe suport de hârtie și pe discetă).

3. Prezentarea **listei cu întrebările și răspunsurile formulate într-una din variantele descrise** pentru fiecare disciplină în parte (pe suport de hârtie și pe discetă).

4. Etapele necesare de parcurs de către profesorul titular de disciplină:

a) formularea singulară sau multiplă a întrebării, enunțului, textului, formulei, exercițiului ș.a., pentru fiecare subiect de examen (2,3,...,5 întrebări, enunțuri etc.);

b) formularea răspunsurilor corespunzătoare întrebării, enunțului, textului, formulei, exercițiului, titlului de eseu ș.a., pentru fiecare subiect de examen (2, 3, ..., răspunsuri la 5 întrebări, enunțuri etc.);

c) întrebările și răspunsurile redactate pe hârtie și pe discetă pentru fiecare disciplină în parte se predau Departamentului Informatică și Departamentului Învățământ la Distanță pentru continuarea algoritmului de introducere a acestora în programul „Exam View Pro”.

5. La nivelul fiecărei facultăți (specializări) se nominalizează o persoană responsabilă pentru urmărirea procesării cerințelor de mai sus.

Acastă persoană, sub directă urmărire, rol și răspundere a decanului facultății, a șefilor de catedre, va duce la îndeplinire, împreună cu cadrele didactice titulare de disciplină, elaborarea întrebărilor și răspunsurilor solicitate în variantele amintite, pentru a fi așezate în Programul „Exam View Pro”, spre a fi generate în baterii de teste și a fi folosite în programul de computerizare de examinare-evaluare.

Ceea ce trebuie să învățăm pentru buna funcționare a sistemului

Amploarea înregistrată și importanța ce se atribuie învățământului la distanță la Universitatea *Spiru Haret*, cu certitudine învățământul viitorului, au impus nevoia implementării unui sistem electronic de evaluare a cunoștințelor studenților. Și cum sesiunea de examene din iarnă nu este prea departe, cunoașterea funcționării acestui sistem modern impune o pregătire adevărată a cadrelor didactice.

Pentru a dobândi un asemenea orizont de cunoaștere a fost organizată o primă rundă de inițiere a cadrelor didactice în cunoașterea tainelor de funcționare a modernului sistem, care s-a desfășurat în Amfiteatrul-studio al Universității *Spiru Haret* din strada I.Ghica nr. 13.

În deschiderea reuniunii a luat cuvântul rectorul Universității *Spiru Haret*, prof. univ. dr. **Aurelian Bondrea** care, precizând că este vorba de o întâlnire de lucru, a subliniat că la această reuniune participă decanii facultăților din București, titularii de discipline prevăzute la 14 specializări, profesori, conferențieri, lectori și asistenți. Scopul întâlnirii este tocmai acela de clarificare asupra problemelor care vizează funcționarea sistemului de evaluare a pregătirii studenților, pe baza tehnologiilor moderne, cunoscute și aplicate de cele mai performante universități din lume, cum este Universitatea Harvard din S.U.A., unde se aplică de ani de zile.

Pentru a prezenta sistemul electronic de evaluare a pregătirii studenților, modalitățile de utilizare, a luat cuvântul inginerul **Iustin Andronic** care a remarcat caracterul aplicativ al acestei instruiți, fiecare etapă de parcurs, fiecare moment fiind proiectate pe ecran, concomitent cu organizarea și desfășurarea unei simulări realizată la Centrul teritorial ID din Deva, unde cinci studenți erau supuși unor teste de evaluare a pregătirii lor pentru sesiunea de examene din iarnă. Dar în spațiile calculatoarelor rămân în continuare profesorii cu rolul lor bine definit în pregătirea studenților de la învățământul la distanță. Au fost prezentate modalitățile didactice specifice de comunicare cu studenții în spațiul cibernetic, rigurile cărții de Internet, care trebuie să fie structurate în sinteze autentice, modele de teste de evaluare sau autoevaluare a cunoștințelor studenților realizate de Facultatea de Sociologie - Psihologie, importanța Bibliotecii virtuale și modul de acces al studenților la informațiile oferite de aceasta.

S-a subliniat faptul că în procesul de cunoaștere a mecanismelor de funcționare a noului sistem de evaluare, cadrele didactice vor beneficia de asistență tehnică de specialitate, de consultanță în elaborarea materialelor didactice necesare, existând de acum un Departament de Informatică format din specialiști ce pot fi oricând solicitați.

O experiență interesantă în utilizarea modernului sistem de evaluare a pregătirii studenților, a acumulat-o Facultatea de Marketing și Comerț Exterior.

Performantul program Exam View Pro, conceput pe bază de teste grilă sau *on-line*, achiziționat de conducerea Universității noastre este bine-venit și, fiind acceptat de mediul nostru academic, trebuie să învățăm să-l folosim în beneficiul ridicării calității actului instructiv-educativ – a apreciat conf. univ. dr. **Manuela Epure**, decanul Facultății de Marketing și Comerț Exterior care, cu ajutorul calculatorului a proiectat aspecte ale propriei experiențe. Acest program nu este dedicat numai specialiștilor în informatică, ci tuturor profesorilor de la disciplinele ce se predau în învățământul la distanță, al cărui rol este de a oferi material brut – formularea întrebărilor și a răspunsurilor pe baza cărora pot fi generate teste, care, cu ajutorul echipei de specialiști, sunt transpuse pe suport electronic. Evident, numărul întrebărilor este nelimitat, diferă însă de la o facultate la alta și poate viza pregătirea pe un semestru sau un an, stabilirea gradului de dificultate al testelor fiind la latitudinea fiecărui profesor.

Unul din rosturile acestei întâlniri este să conștientizăm cât de importantă a devenit învățarea în spațiul cibernetic, ce implicații are acomodarea cu tehnologiile moderne, mai ales cu procedurile de aplicare a comunicării moderne între profesor și student – a subliniat prof. univ. dr. **Ioan Gâf-Deac**, prorector al Universității *Spiru Haret*, directorul Departamentului pentru Învățământul la Distanță. Învățământul la distanță nu este o

formă de învățare inventată de noi, ci ea funcționează în întreaga lume, care a cunoscut beneficiile civilizației electronice. Profunzimea și seriozitatea organizării și desfășurării învățământului la distanță în universitatea noastră sunt exprimate elocvent de infrastructura modernă creată, de structurile specifice asigurate – crearea celor 45 Centre teritoriale ID în fiecare reședință de județ, precum și la New-York și Chișinău –, care explică și aflulx mare de studenți ce frecventează această formă de învățământ. Și pentru a deveni cât mai utili în pregătirea lor cu ajutorul calculatorului, a Internet-ului, a televiziunii se impune ca noi înșine să ne perfecționăm pregătirea, să acumulăm cunoștințele absolut necesare în domeniul limbajelor electronice, pentru a ști cum să folosim noul sistem de evaluare, să perfecționăm *Notele de curs-sinteză*, formele de expunere a lecțiilor și consultațiilor la Televiziunea *România de Măine*, făcându-le mai atractive, învățând să punem în aplicare noul program de evaluare-examinare în formula electronică.

Interesul manifestat față de informațiile și metodologiile vizând noul sistem de evaluare a pregătirii studenților s-a exprimat concludent prin întrebările formulate și, mai ales, prin sugestiile conturate. Astfel, de pildă, conf. univ. dr. **Luminița Ionescu** a remarcat că se simte nevoia unui model privind sistemul de informare electronică; lector univ. dr. **Aurelian Băluță** a apreciat că filosofia procesului didactic în spațiul electronic, în condițiile creșterii numărului de studenți, generează scăderea disponibilităților de comunicare orală și ar fi oportun să se găsească soluții care să țină seama de această tendință, în timp ce conf. univ. dr. **Ilie Mihai**

și-a exprimat opinia ca accesul la Bibliotecile virtuale să fie gratuit, ceea ce însă nu se poate realiza fiindcă acestea sunt închise, dar studenții universității noastre beneficiază totuși de o facilitate, anume cât timp rămân în bibliotecă nu plătesc, cum se întâmplă în străinătate, propunând să se confere cursului de informatică un caracter mai aplicativ.

Cu ajutorul imaginii, directorul Centrului teritorial ID din Deva, **Ion Manea** a prezentat aspecte din activitatea desfășurată de acest centru în vederea asigurării sesiunii de examene din iarnă, asigurarea de pe acum a unor baterii de teste.

Ce demersuri didactice trebuie întreprinse în acest scop cu precădere, ce accente urmează a fi puse în complexul proces de învățare în spațiul cibernetic – sunt aspecte subliniate de rectorul Universității *Spiru Haret*, prof. univ. dr. **Aurelian Bondrea**, care a spus între altele:

Am luat cunoștință pentru prima dată cu întregul sistem pe care l-am achiziționat și pe care dorim să-l practicăm, cu modele de teste, de sinteze elaborate în acest sistem. Acum urmează partea practică pe care trebuie să o realizeze profesorii. Pentru a se putea aplica acest sistem este necesar ca, folosind experiențele prezentate aici și pe cele acumulate de marile universități din lume, mai ales de Universitatea Harvard, de unde au provenit cei mai mulți laureați ai Premiului Nobel, într-un termen foarte scurt – până la sfârșitul acestei luni – fiecare titular de disciplină să formuleze lista de întrebări și răspunsuri, pentru a fi pusă la dispoziția studenților. De altfel, această cerință este prevăzută și în programul de învățământ. Nu este potrivit să se exagereze cu numărul de întrebări formulate, pentru a crea studenților posibilitatea de a indica răspunsurile

cele mai competente, calculatorul fiind cel care precizează dacă răspunsul este fals, sau adevărat, obținându-se rezultatele așteptate. În tot acest efort nivelul exigenței calitative se cere asociat cu consistența răspunsurilor, cu acuratețea lor didactică și științifică. În acest sens, va fi organizat și un curs de pregătire în utilizarea calculatorului, pentru a se asigura independența necesară, pentru a ne putea plasa în topul universităților care practică cu rezultate remarcabile acest învățământ al viitorului. Avem această șansă, pentru că dispunem de tehnologii moderne, de o infrastructură adevărat metodică de învățare în cadrul învățământului la distanță, urmând să fie aduse 500 de calculatoare de mare performanță și să se facă noi investiții în achiziționarea tehnicilor și tehnologiilor moderne. Vom atinge un nivel de dotare care ne va permite să ne comparăm cu tot ceea ce s-a acumulat în domeniu pe plan mondial de mari universități. Să primim cu încredere și seriozitate noul sistem de evaluare a pregătirii studenților, pe care nu vrem să-i dezamăgim, și fără aplicarea căruia nu ne putem realiza scopul propus, demonstrând că la Universitatea noastră se învață carte, că absolvenții pot fi încadrați repede tocmai pentru că sunt bine instruiți, pregătiți. De aceea nu se va putea accepta nici cea mai mică întârziere în trecerea la aplicarea acestui sistem.

Așadar, întâlnirea de lucru a cadrelor didactice de la facultățile din București a deschis o fereastră către procesul de învățare în spațiul cibernetic, oferind cu ajutorul video-proiectorului, informații pertinente, imagini sugestive ale modului în care poate fi pus în valoare un nou sistem de evaluare a pregătirii studenților.

Adela DEAC

GEORGE ENESCU

Omul • Interpretul • Compozitorul

Prof. univ. dr. docent Victor GIULEANU
Doctor Honoris Causa al Universității *Spiru Haret*
Doctor Honoris Causa al Federației Universitare
Internaționale din Missouri (USA)

Când vorbim și scriem despre Enescu îl considerăm ca pe un fenomen în arta muzicală, întrucât – după cum se știe – există foarte puține cazuri în istoria muzicii universale în care aceeași personalitate să acumuleze de o manieră fericită atât de mari haruri muzicale.

Într-adevăr, el s-a manifestat puternic și cu un egal talent ca **interpret** (violinist, șef de orchestră și pianist), apoi **compozitor**, lăsându-ne creații nemuritoare și chiar ca **pedagog**, în jurul lui gravitând aproape permanent tineri sortiți să devină iluștri, Yehudi Menuhin fiind unul dintre aceștia, cărora maestrul le împărtășea cu o generozitate și dăruire inexprimabile experiența, ideile și concepțiile sale asupra actului interpretativ-artistical muzical.

Nepropunându-mi să insist asupra datelor sale strict biografice, voi reaminti doar că el se naște la 7 august 1881 într-o regiune dintre cele mai pitorești ale României (Moldova), într-un climat spiritual de inestimabilă bogăție folclorică și trece în lumea veșniciei la Paris, în ziua de 5 mai 1955.

Pe parcursul copilăriei și tinereții sale, două etape distincte și decisive, pentru formația sa de muzician, ne apar semnificative: *etapa vieneză* cuprinzând studiile sale până la 14 ani la Academia de Muzică din Capitala Austriei, pregătirea sa muzicală derulându-se în această perioadă, după propriile sale mărturisiri, sub puternica influență a lui Wagner și Brahms; etapa franceză, de la 14 ani la 19 ani, când, la Conservatorul din Paris, are ca profesori muzicieni de mare prestigiu și renume precum: Dubois, Thomas, Masseret, Faure și Gedalge.

Este epoca în care spiritul său primește marea influență a lui Johann Sebastian Bach, laolaltă cu cea dăruită de climatul francez deosebit de fecund grație lui Debussy, Franck, Faure și Chausson.

În paralel, harurile tânărului muzician creșteau și se dezvoltau pe un fond ancestral de artă folclorică românească de care ființa sa era plină și care se va reflecta traversând întreaga sa muzică.

Ne vom referi, în continuare, asupra celor două activități de egal prestigiu și înaltă considerație ale lui George Enescu: aceea de interpret – violinist, șef de orchestră și pianist – și cea de compozitor.

Enescu interpret

Violonist de geniu, cum l-a considerat, în unanimitate, cronica muzicală a timpului, Enescu făcea parte din acea pleiadă de aur a artei violonistice mondiale alături de iluștrii săi contemporani: Ysaye, Kreisler și Thibaud.

Într-adevăr, modul său de a cânta și interpretările sale erau magnifice. Repertoriul său cuprindea toate capodoperele violonistice, dar, mai presus de orice, Bach era cel pe care-l interpreta de o manieră inegalabilă, în special, „Ciaronna”, așa cum ni-l prezintă Yehudi Menuhin sau cum l-a consemnat David Oistrach, pe pagini memorabile privind arta enesciană a viorii.

Totodată, îndrăgostit puternic al muzicii de cameră pe care a practicat-o cu o rară pasiune, el se manifestă și aici la cel mai înalt nivel, nu numai ca violonist, ci și ca pianist deosebit de înzestrat.

Natura sa autentică găsea aici climatul cel mai propriu și satisfacțiile cele mai profunde când se exprima: „Ce vis frumos când interpretezi sonate, triouri și cvartete”.

De fapt, muzica de cameră îi oferea cele mai multe prilejuri de a cânta în acel climat de pură bucurie pe care o reținea din sentimentul de comunicare spirituală între parteneri.

Interpretând ciclul sonatelor lui Bach cu Alfred Cortot, Enescu notează: „Eram fericit, întrucât în prezența atâtor frumuseți și cu un partener ca acesta, eu mă simteam la mine (chez moi)”.

Se cunosc numeroase alte ansambluri de cameră celebre din care el făcea parte fie ca violonist, fie ca pianist, interpretând sonate, triouri, cvartete și cvintete cu parteneri celebri precum: Yehudi Menuhin, Franz Kreisler, David Oistrach, Dinu Lipatti, Pablo Casals, Jacques Thibaud etc.

Pe de altă parte, el a fost promotorul muzicii de cameră în România, încurajând și propagând pe scenele de concert această artă, făcând el însuși parte din ansamblurile de cameră alături de muzicienii români.

Ca șef de orchestră, departe de a se manifesta la un nivel mai puțin important decât în celelalte domenii de interpretare, Enescu a cunoscut, dimpotrivă, în țara sa natală, ca și în marile centre culturale europene, zile de succese răsunătoare. Mai mult, chiar și în America de Nord, țară obișnuită cu interpretări de înaltă clasă ale unor dirijori celebri precum: Toscanini, Stokowski și Ormandy, Enescu, la pupitrul dirijoral al

orchestrelor, a captivat inimile și a ridicat entuziasmul publicului auditor.

A dirija o orchestră însemna pentru el a satisface din plin necesitatea de a crea artă. Era încă o ocazie pentru a exterioriza imensele sale resurse interioare ce prindeau viață prin interpretări de neuitat.

Ambasador itinerant al artei muzicale românești, voiajând pretutindeni în lume cu vioara și bagheta sa, Enescu a fost, în același timp, educatorul și neobositul animator al vieții muzicale din țara sa. În marile orașe, ca și în târgurile României, câteodată chiar și în satele cele mai îndepărtate, în timp de pace, ca și în timp de război, pe front, în spitale printre bolnavi, în sălile de concert, pretutindeni și totdeauna el a îndeplinit ceea ce ținea de nobila și patriotica sa datorie: să difuzeze marea artă printre compatrioții săi, restituind astfel, în mod generos, poporului din mijlocul căruia s-a ridicat, minunatele daruri pe care natura i le acordase.

Este un moment oportun astăzi, pentru a vă prezenta, în continuare, câteva idei din concepția eminesciană în materie de interpretare muzicală. Pentru George Enescu, efectul ideal într-o interpretare artistică nu era să se obțină perfecțiunea mecanică ci, înainte de toate, de a transmite mesajul uman al compozitorului, sufletul său, vibrația sa autentică. În acest scop, după el, un interpret trebuie totdeauna să ajungă a egala creatorul când redă capodopera sa.

În practică, pentru a realiza un asemenea scop, Enescu nu se mulțumea cu singurul studiu tehnic sau general al partiturii, ci el analiza în detaliu opera, o reconstitua, substituindu-se compozitorului acesteia, și refăcea diversele etape ale creației respective.

În acest sens, el afirma: „Declarați război vitezii și urmăriți să realizați accentele juste. Un preludiu de Bach executat fără accente de rigoare este comparabil cu un robinet din care curge apa fără oprire”.

Din sfaturile lui Enescu date lui Yehudi Menuhin reținem și alte principii și îndemnuri: „La orice compoziție trebuie ținut cont de individualitatea și tendințele autorului. Citiți biografia sa, observați minuțios trăsăturile caracterului său, încercați să pătrundeți în intențiile sale în scopul de a înțelege ceea ce lucrarea constituie pentru însuși autorul, și ceea ce el a dorit să exprime pentru ceilalți. Pătrundeți profund ideile și sentimentele sale, în sfârșit, forțați-vă să le transmiteți auditorilor, făcând abstracție de persoana voastră.

Nu întrebuințați talentul și cunoștințele personale (decât cu singurul scop de a exprima fidel idealul autorului).

Subliniați, fără a exagera, intențiile autorului, păstrați intactă latura estetică, precum și corelația între mișcări și nuanțe. Cu scopul de a cunoaște bine un compozitor, nu este suficient să se studieze viața sa, este necesar însă de a cunoaște întreaga sa operă, pentru a putea compara între ele diferitele compoziții și de a le judeca pe fiecare separat ca valoare. Trebuie, de asemenea, să fie studiată epoca în care a trăit și interdependența între ideile sale și aspectul epocii”.

În fapt, câtă nelișițe și ce proces complicat de sensibilitate și înțelegere inteligentă trăia Enescu când pregătea o interpretare, **cât de exigent era** cu el însuși, ce **muncă enormă**, **ce efort** de analiză și pătrundere a partiturii îi erau necesare pentru a ajunge la o interpretare convingătoare și naturală, dar **câtă expresivitate** știa să confere operelor muzicale de artă.

Dorind o adevărată expresie a mesajului muzical, Enescu n-a practicat niciodată virtuozitatea prin ea însăși, de aceea, în programul său figurau rar piese de performanță tehnică obișnuite repertoriului virtuozilor. Dimpotrivă, el integra și subordona virtuozitatea liniei sale generale de interpretare, sensului expresiv al compoziției, stilului și concepției sale proprii în materie de interpretare.

Orice demonstrație briantă și orice etalare a virtuozității îi erau absolut străine. Subliniind asemenea caracteristici – destul de rare și la marii violoniști – Yampolsky, renumitul profesor de vioară al timpului, afirma: „Artă interpretării nu constă la Enescu

în agilitatea și forța degetelor, ci într-o execuție proprie muzicii vii și creatoare”.

Enescu compozitor

Ca interpret Enescu – după cum am arătat mai înainte – depunea un maximum de conștiință artistică în scopul de a reda capodoperele clasice, dar ceea ce el avea cel mai profund în gândirea sa muzicală le rezerva creației, domeniul pe care l-a considerat totdeauna ca „lumea sa veritabilă, grădina sa secretă”.

De aceea, în timp ce diferiți critici de artă se întreceau unii cu alții în a face elogiul harului său de interpret, el le răspundea pe scurt: „eu sunt întâi compozitor” („Je suis tout d'abord un compositeur”).

Într-adevăr, activitatea enesciană pe acest plan reprezintă un efort creator imens, lăsându-ne 33 de opusuri în care intră: două rapsodii, diferite poeme și suite simfonice, diverse sonate și suite pentru pian, vioară și violoncel, lucrări de muzică de cameră variate, trei mari simfonii, lieduri, uverturi etc. și, pe deasupra, nemuritoarea și magnifica sa operă „Oedip”.

Desigur, comparând numărul lucrărilor sale cu ale altor compozitori, creația lui ne-ar apărea mai restrânsă ca număr de opusuri, aceasta datorită, în parte, timpului prețios acordat activității sale de interpret, dar mai ales severei sale exigențe în elaborarea propriei muzici.

Adesea, el nu era pe deplin satisfăcut de ceea ce a scris, revenind fără încetare asupra lucrărilor proprii, cizelându-le minuțios într-un efort constant spre cea mai înaltă și veridică dintre expresiile artistice.

Într-adevăr, procesul creației îi lua cea mai mare parte din timp, fiind lung și laborios, însoțit de nelișițe și îndoieli până ce, în final, se realiza în mod complet gândirea sa.

Nescriind niciodată decât sub impulsul „comandamentului sufletului său” – după cum mărturisea el însuși – fiecare din operele elaborate comportă o parte din sufletul său și, mai ales, așa cum a dorit s-o redea auditorului, cu scopul de a-l face partener al vieții lui interioare.

La începutul secolului XX, către anul 1910, ieșeau din condeiul lui Enescu cele două **Rapsodii Române**, primele sale lucrări lipsite de o factură „de școală”. Acestea proveneau direct din cântul popular românesc cu frumusețea și originalitatea acestuia, pe care compozitorul le-a conferit-o ca dovadă a atașamentului și credinței în măreția și forța expresivă a artei folclorice a țării sale.

Dacă ne-am referi numai la prima **Rapsodie în la major**, briantă compoziție și plină de exuberanță, vom reține că ea este o veritabilă frescă sugestivă, la extrem ieșită direct din sufletul țărânului român, din dragostea pentru viața sa acestuia.

Se recunoaște în lucrare, renumite și prelucrate artistic, suite de arii de dans și de divertismente folclorice irezistibil de antrenante, viu colorate și de o vervă ritmică particulară.

Ni se sugerează aici în mod magistral spectacolul însușelților și orbitor al unei sărbători țărănești. Printre mijloacele de lucru cele mai caracteristice, se remarcă tratarea vocilor de o modalitate care amintește expresivitatea instrumentelor populare muzicale, persistența pe mari suprafețe sonore a acelor formule de acompaniament proprii lăutarilor români, de suprapunere a temelor care se împletesc, se unesc, se releagă, pentru a se desface în sfârșit și a se angaja fiecare pe linia sa proprie, creând acea imagine de un minunat și fascinant bazar unde nu știi ce să admiri mai întâi.

Cele două **Rapsodii** – prima în **La major** și a doua în **Re major** – constituie, după cum afirmă compozitorul Zeno Vancea, punctul culminant de tratare simfonică a cântului lăutăresc, sublimarea, operată de cea mai mare personalitate a muzicii românești, a creației anonime a barzilor populari.

Ele s-au înscris, de-a lungul timpului, pe afișele de concert ale orchestrelor simfonice din Europa, America și chiar Asia sau Africa, făcând înconjurul lumii, dirijate fiind de baghetele unor dirijori celebri, precum: Stokowski și Ormandy, Pierre Monteux, Edouard Colonne, Krauss și, desigur, a compozitorului însuși.

Un alt gen care cuprinde melodii naționale și folclorice îl constituie **Suita 1 pentru orchestră în Do major, Opus 9**, lucrare de mare avânt, monodia devenind aici o forță superioară de expresie muzicală.

Scrișă în 1903, această suită reprezintă prima lucrare simfonică de anvergură a compozitorului, alcătuită fiind din patru părți: Preludiul la unison, un menuet lent, interludiu și final.

Celebrul **Preludiu la unison** din prima parte a fost adesea citat de Kodaly, în lecțiile sale de compoziție, ca un exemplu unic de monodie realizată pe planul superior al gândirii simfonice. Utilizând în exclusivitate instrumentele cu coarde – fără contrabas –, Enescu realizează prin acest **Preludiu** o genială și splendidă sinteză artistică ale cărei frumuseți unice provin din acel faimos „cântec lung” românesc, propriu spiritualității poporului nostru, și definit astfel de Bartok și Brăiloiu, cei doi mari cercetători ai folclorului.

Aici, unisonul cvartetului de coarde ne învăluie și ne poartă pe drumul lung al unui fir melodic nostalgic și neîntrerupt, o veritabilă „melodie infinită”, care a cunoscut celebritatea și care, de multe ori, a fost redată publicului de șefi de orchestră reputați precum: Gabriel Pierné, Gustav Mahler, Pierre Monteux și Enescu însuși, înscirându-l în programele lor de concert.

Trecem acum la prima simfonie în Mi bemol major, din cele trei ale compozitorului, denumită de către exegeți „Eroina enesciană”, o lucrare de anvergură utilizând cu măiestrie o construcție monumentală de un echilibru arhitectural perfect, mărturie a unei realizări ieșită din comun și de un sens

înalt al proporțiilor. Conținând un puternic suflu de viață, simfonia reeditează în forme originale elanul omului însuflețit de o credință neclintită în victorie. O astfel de semnificație ne este relevată chiar din prima parte a lucrării, unde trompetele deschid simfonia printr-un maiestuos și eroic apel.

A doua parte a acestei simfonii reprezintă una din cele mai emoționante tratări lente care au fost vreodată scrise. Aici totul este lirism și poezie, expresie profundă și puternică.

Cea de-a treia parte, într-o scriitură densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 1908), poet francez din secolul XVI.

Lucrarea, de o mare sensibilitate, se caracterizează printr-o gândire melodică densă, wagneriană, termină lucrarea într-o atmosferă de apoteoză, dovadă că, în mod corect, se consideră a fi o adevărată și impetuoașă „Eroică” enesciană.

În plin efort creator, efort de gândire, efort de expresie, apare un „respiro” în viața simfonistului, Enescu compunând cele șapte cântece pe versuri de dragoste de Clement Marot, Opus 15 (anul 19

Apariția și lansarea monedei unice europene

În anul 1969, șefii statelor care făceau parte în acel moment din Comunitatea Europeană, reuniți la Haga, au lansat ideea constituirii Uniunii Economice și Monetare.

Pentru demararea unui asemenea ambițios proiect, a fost constituit un Comitet, condus de premierul luxemburghez Pierre Werner. În raportul Comitetului, prezentat în anul următor, nu se punea încă problema creării unei monede unice europene, ci se recomanda centralizarea politicilor macroeconomice ale statelor membre, ceea ce însemna „fixarea completă și ireversibilă a parităților și liberalizarea totală a circulației capitalului”. Între timp, Planul Werner (așa a fost denumit raportul menționat) a fost subminat de o serie de procese și fenomene economice mondiale, respectiv criza petrolieră, divergențele apărute între țările membre ale Uniunii Europene și slăbirea dolarului. În aceste condiții, în perioada 1971-1973 a fost abolit sistemul cursurilor fixe dolar-aur (cunoscut sub denumirea de sistemul Bretton - Woods), acest lucru constituind poate cea mai grea lovitură dată speranțelor de Uniune monetară europeană. În martie 1979, planul de constituire a Uniunii Economice și Monetare a fost reînsoțit, prin crearea Sistemului monetar european care, printr-un transfer de autonomie monetară fără precedent, crea un mecanism al ratelor de schimb stabil și ușor ajustabil, prin definirea unor rate etalon, în funcție de o nouă unitate monetară constituită sub forma unui „cos” E.C.U.

Experiența E.C.U. a reușit, fluctuațiile ratelor de schimb fiind mult reduse, ca de altfel și ratele inflației în țările comunitare, cu implicații pozitive în crearea unei stabilități economice între statele membre. În acest context, s-a apreciat că mijlocul anilor '80 se constituia într-un moment prielnic pentru realizarea Uniunii Economice și Monetare. În acest sens, în anul 1988, Consiliul European de la Hanovra a înființat un Comitet condus de președintele de atunci al Comisiei Europene, Jaques Delloris, care avea drept atribuție formularea de propuneri în vederea finalizării Uniunii Economice și Monetare. Comitetul a propus un plan în trei etape, care să conducă la crearea monedei unice europene, plan care a fost respectat de toate țările comunitare. Drept urmare, în decembrie 1991, liderii țărilor membre ale U.E. la acea vreme, au parafat Tratatul care institua Uniunea Economică și Monetară (U.E.M.), cunoscut mai ales sub denumirea de Tratatul de la Maastricht. În tratat era stipulat un set de criterii dure de convergență economică. Astfel:

- rata inflației statelor membre nu trebuia să se situeze cu mai mult de 1,5% peste media ratelor inflației primelor trei state cu cele mai joase niveluri;
- rata dobânzii pe termen lung trebuia menținută în marja variației de ±2% față de media ratelor dobânzilor pe termen lung ale aceluiași trei state;
- cursul de schimb al monedelor naționale trebuia menținut în marja de fluctuație convenită prin mecanismul ratelor de schimb din cadrul Sistemului monetar european în ultimii doi ani anteriori datei de intrare în Uniunea Economică și Monetară;
- datoria publică trebuia să fie inferioră limitei de 60% din Produsul Intern Brut (în prețuri curente);
- deficitul bugetar nu trebuia să depășească 3%din Produsul Intern Brut (în prețuri curente).

Toate aceste condiții erau obligatorii pentru statele care doreau să adopte moneda unică europeană. De fapt, criteriile menționate sunt valabile și în prezent.

De altfel, Uniunea Economică și Monetară avea în vedere, în ultimă instanță, înființarea și utilizarea de către membrii săi a unei monede unice, care să înlocuiască treptat monedele naționale. Pentru aceasta, au fost adoptate o serie de măsuri importante, care, în esență, constau în :

- promovarea unei politici monetare unice, prin intermediul unei singure autorități monetare, care să se bucure de o independență substanțială;
- urmărirea de către fiecare țară membră a unor linii directoare comune de politică economică, pe baza recomandărilor Consiliului Uniunii Europene;
- gestionarea de către țările participante a finanțelor publice de o manieră compatibilă cu asigurarea stabilității macro-economice.

În acest context, este evident faptul că Uniunea Economică și Monetară presupune:

- libera circulație a persoanelor, bunurilor , serviciilor și capitalurilor în interiorul Uniunii Europene;
- parități fixe și irevocabile între monedele naționale aparținând statelor membre;
- o monedă unică: Euro

Pentru a se atinge un asemenea obiectiv, trebuiau îndeplinite trei principale condiții: politici economice compatibile între țările membre ale Uniunii Europene, un înalt grad de coerență, în primul rând în ceea ce privește politicile bugetare naționale și, mai ales, o politică monetară unică.

La sfârșitul anului 1998, s-au stabilit cele 11 state din cele 15 țări membre ale Uniunii Europene care participă la Uniunea Europeană și Monetară, respectiv : Germania, Franța, Belgia, Luxemburg, Irlanda, Italia, Spania, Olanda, Austria, Portugalia și Finlanda, iar de la 1 ianuarie 2001 și Grecia. Au rămas în afara zonei euro: Anglia, Suedia și Danemarca.

La 1 ianuarie 1999 este introdusă oficial moneda unică europeană Euro. De la această dată, politica monetară și cea de schimb s-a făcut numai în Euro. De menționat că **la lansare** (ianuarie 1999) **s-a stabilit o paritate a monedei unice de 1,17 față de dolar**, iar în prima zi de tranzaționare, Euro a atins 1,19 dolari, desigur pe un fond emoțional datorat entuziasmului cu care dealerii au primit noua monedă.

Tot la 1 ianuarie 1999 a avut loc și transferul responsabilităților politicii monetare de la băncile centrale ale statelor membre la Banca Centrală Europeană, înființată la 1 iunie 1998. Practic, Euro a devenit monedă unică începând cu data de 1 ianuarie 2002. De la această dată și până la 1 iulie 2002 monedele și biletele Euro au circulat paralel cu cele naționale.

Conversia de la monedele naționale la Euro s-a realizat prin intermediul ECU, pornindu-se de la paritatea 1 ECU = 1 Euro.

De menționat că ECU a fost o monedă de cont, stabilită pe baza unui coș de valută a 12 țări europene, din cele 15 membre pe atunci ale Uniunii Europene. Ponderea fiecărei monede în cadrul coșului a reflectat puterea economică a țării respective la acea dată.

Coșul ECU a conținut nu numai monede ale țărilor care fac parte din Uniunea Economică și Monetară, dar și monedele unor țări care au utilizat Euro începând cu 1 ianuarie 1999 și care au continuat să fluctueze în tot cursul anului 1998, fluctuații care au modificat contravaloarea ECU exprimată în monedele naționale ale statelor membre ale Uniunii Economice și Monetare. Este vorba de lira sterlină (care avea o pondere în coșul ECU de 13,4), coroana daneză (cu o pondere de 2,6%) și drahma grecească (având o pondere de 0,4%).

La data de 31 decembrie 1998, ora 11:30, toate băncile centrale ale țărilor membre ale Uniunii Europene au comunicat cursurile de schimb ale monedelor lor față de dolarul SUA. În baza acestor date, Comisia Europeană a stabilit valoarea ECU în raport cu dolarul SUA. Cursul de schimb între dolarul american și ECU a fost multiplicat cu cursul de schimb al monedelor naționale în raport cu dolarul SUA, rezultând astfel cursurile monedelor celor 11 state față de Euro, care au fost făcute publice la ora 13 a a ceeași zi. Aceste cursuri stabilite pentru data de 1 ianuarie 1999 rămân irevocabile și nemodificate pe întreaga perioadă, când cele 12 monede (cele 11 și Euro) vor fi folosite ca mijloc de plată, respectiv de la 1 ianuarie 1999 și până cel târziu la 30 iunie 2002.

Stabilirea cursurilor de schimb fixe între monedele naționale și Euro nu are nimic comun cu o reformă monetară. Stabilirea cursurilor reprezintă doar un calcul aritmetic, care nu afectează

puterea de cumpărare, pentru că în același raport se transformă și veniturile și cheltuielile. Se modifică, așadar, cifrele și nu valoarea monedei. Nimeni nu pierde bani și nu câștigă. Hărțile de valoare nu-și modifică, de exemplu, nivelul convenit al dobânzilor decât că, după 2002, o dată cu introducerea în circulație a Euro, acestea vor fi plătite în Euro și nu în moneda națională. La fel va fi și în cazul asigurărilor de viață.

Consecințele introducerii monedei unice europene

În momentul în care s-a hotărât crearea Uniunii Economice și Monetare, în general, și mai ales introducerea monedei unice, s-au avut în vedere, în principal, următoarele obiective:

- prețuri stabile;
- finanțe publice riguroase;
- dezvoltare economică;
- creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.

Realizarea unor asemenea obiective impune o serie de mijloace adecvate, precum:

- supraveghere și coordonare riguroasă pentru susținerea obiectivelor și, mai ales, pentru preîntâmpinarea unor eventuale disfuncționalități;
- acțiuni preventive;
- tehnici de schimbare a opiniei, în cazul în care o țară membră se depărtează de obiectivele stabilite.

Chiar înainte de introducerea monedei unice, încrederea în aceasta s-a datorat faptului că inflația a fost menținută sub control, că finanțele publice au fost reasezate pe baze solide, iar ratele dobânzilor au scăzut permanent. Dincolo de costurile implicate, deloc neglijabile, de aprecierile pro sau contra, existența unei singure monede generează sigur economie de timp și de bani pentru populația și agenții economici din țările membre ale

Moneda unică - EURO -

și implicațiile ei economice

Introducerea monedei unice europene a produs, produce și, mai ales, va produce o serie de efecte și asupra politicii economice și monetare a României, în general, și a agenților economici autohtoni, în particular.

Prof. univ. dr. Gheorghe M. PISTOL
decanul Facultății de Finanțe și Bănci

Uniunii Economice și Monetare, facilitează și multiplică schimburile comerciale din interiorul zonei, stimulează sporirea volumului tranzațiilor de vânzare și de cumpărare a acțiunilor și obligațiilor emise de țările membre.

Rezultă deci, o serie de **avantaje**, de natură economică și politică, asociate monedei unice europene, mult mai importante în comparație cu pierderea independenței naționale în domeniul politicilor monetare.

De fapt, **scopul final al Uniunii Economice și Monetare este susținerea obiectivului politic al unei unități monetare europene mult mai puternice**, Uniunea devenind simbolul dorinței Europei Occidentale de a înlătura diferențele naționale, în vederea obținerii unității politice.

Fără îndoială, o monedă unică conduce la o serie de beneficii, de natură economică și politică, cele mai importante fiind următoarele:

a) **Reducerea până la eliminare a costurilor de tranzaționare**, ca urmare a eliminării schimburilor valutare în cadrul spațiului EURO. Desigur, cei mai câștigății sunt turiștii, care nu mai sunt obligați să se confrunte cu inconvenientele și costurile mai multor monede, fiecare dintre acestea recunoscută de un mic segment geografic din Uniunea Europeană. Deși este destul de dificil să se estimeze exact cât de mari sunt în cele din urmă economiile realizate prin reducerea costurilor tranzațiilor, este clar că pentru Europa, un continent în care comerțul și turismul internațional au o importanță vitală, economiile vor fi substanțiale. Aceste costuri sunt acute în special pentru companiile din țările mici, care au piețe de schimb lipsite de lichiditate și sisteme bancare nesofisticate.

b) **Micșorarea incertitudinii aferente ratelor de schimb, ca și a riscului valutar** dintre țările membre ale Uniunii Economice și Monetare și, de aici, câștiguri în eficiența tranzațiilor comerciale și financiare. Riscul legat de rata de schimb este potențial neplăcut pentru orice consumator, producător sau investitor, care astăzi ia o decizie ce implică o plată sau furnizarea unui bun ori a unui schimb la o dată anterioară. Din păcate, o asemenea situație este proprie majorității activităților economice.

c) **Transparența prețurilor** - O monedă unică face mai evidente diferențele de preț dintre bunurile, serviciile și salariile din țări diferite, îmbunătățind astfel competiția dintre piețe. În absența Euro, consumatorii din zona monedei unice au descoperit că este dificil și oarecum obositor să compare prețurile computerelor, uneltelor, materialelor de construcții, automobilelor, serviciilor de consultanță etc calculate în moneda națională cu ce se întâmplă dincolo de frontierele naționale. Germanii, de exemplu, nu erau obișnuiți să gândească în „mii de lire”, iar italienii au considerat că escudo-ul portughez este o monedă intangibilă și distantă. Ca urmare, discriminările de preț erau implementate cu ușurință. Astfel, prețurile exprimate în Euro oferă un etalon simplu și consecvent pentru a efectua comparații, impulsționând familiile și întreprinderile de pe întreg continentul să compare prețurile cu cele din exterior. Discriminările de preț sunt acum mult mai dificile decât erau înainte de introducerea Euro, indiferent că este vorba de autoturisme sau de bomboane. Datorită absenței riscului legat de rata de schimb, antreprenorilor le este mai ușor atunci când încheie afaceri care speculează micile diferențe în prețurile trans-frontaliere.

Această idee însă nu ar trebui dusă prea departe. Unii observatori pretind că Euro va elimina diferențele de preț de pe continent pentru produse și servicii identice. Aceste afirmații sunt total incorecte. Prețurile sunt stabilite ca urmare a interacțiunii complexe dintre ofertă, cerere și reglementări, într-o largă varietate de medii competitive. Introducerea unei monede comune nu elimină diferențele de preț în zona Euro, după cum dolarul american nu stabilește același preț în statele americane.

d) **Piețe financiare profunde**. Înainte de introducerea Euro, eforturile depuse pentru a potrivi nevoile financiare imediate ale consumatorilor cu cerințele legate de investiți ale posesorilor de economii erau afectate de costurile psihologice și economice produse de cele 12 monede naționale. Fiecare tip de instrument

financiar, de la titlurile guvernamentale și împrumuturile acordate de băncile comerciale, până la acțiunile obișnuite și instrumentele derivate cu risc ridicat, era cotate în moneda națională. Acest lucru a separat piețele financiare și a descurajat investițiile străine, și ar fi fost valabil chiar și în absența costurilor legate de tranzații și a riscului legat de rata de schimb.

Euro a schimbat de o manieră revoluționară această situație. De la data de 1 ianuarie 1999, bursele mari din zona EUROLAND și-au cotate instrumentele financiare, inclusiv cele emise anterior, în Euro. Fondurile de investiții din Austria investesc acum în titluri emise de guvernul italian exprimate în Euro, fără a mai exista impactul psihologic și economic al conversiilor devizelor și cotelor prețurilor externe. Băncile germane oferă un singur produs financiar, împrumuturi în Euro, pentru companiile de pe teritoriul întregii Uniuni Europene. Pentru investitori, la fel ca și pentru cei ce împrumută, aceste evoluții au făcut piețele financiare europene mai mari, mai accesibile și mai lichide. Deoarece această situație promovează comerțul internațional fără nici un fel de restricții pe singura piață importantă a lumii (piață pe care se comercializează chiar banii), acest lucru este considerat unul din avantajele economice fundamentale ale Euro.

e) **O mai mare stabilitate monetară**, moneda unică reprezentând un puternic instrument împotriva inflației. În același timp, prin introducerea Euro se previn devalorizările competitive, respectiv devalorizarea monedei naționale a unor țări pentru a sprijini creșterea exporturilor. O asemenea devalorizare poate fi o măsură inflaționistă, iar în condițiile creșterii actuale a volumului de schimburi între țările membre ale Uniunii Europene, menținerea pericolului unei devalorizări competitive ar putea cauza costuri majore între parteneri, iar pe de altă parte, câștiguri foarte mari pentru alții.

Moneda unică - EURO -

și implicațiile ei economice

Introducerea monedei unice europene a produs, produce și, mai ales, va produce o serie de efecte și asupra politicii economice și monetare a României, în general, și a agenților economici autohtoni, în particular.

f) **Amplificarea creșterentei tranzațiilor economice pe baza competitivității crescânde și a unei productivități mai mari**, dar și prevenirea unor atacuri speculative cu moneda națională. De data aceasta, în luarea deciziilor de politică monetară și țărilor mai mici au un cuvânt de spus.

g) **O politică monetară unică, coordonată**, fiecare țară în parte din cele 12 renunțând la controlul individual asupra politicii monetare, control transferat Băncii Centrale Europene.

h) **Susținerea restructurării corporative**, ca și crearea marilor firme europene bazate pe resurse și economii de scară, ce vor concura marile corporații americane și japoneze.

i) Nu în ultimul rând, **introducerea monedei unice consolidează poziția de negociator al Uniunii Europene** în raport cu SUA, transformând spațiul european într-un partener economic mult mai atractiv.

Desigur, de la lansarea sa în anul 1999, alături de avantajele introducerii monedei unice, unele menționate deja, se poate vorbi și despre o serie de aspecte negative, de **dezavantaje**, principalele limite ale monedei în cauză referindu-se la:

- costurile relativ ridicate ale conversiei, în principal ale implementării la toate nivelele a sistemelor informatice capabile să execute prompt tranzațiile în Euro și să realizeze automat conversia monedelor naționale europene în Euro;
- moneda unică europeană pare a fi un important pretext pentru centralizarea puterii, a diferitelor prerogative la nivel comunitar, acest lucru putând conduce la ideea de alterare a suveranității naționale a statelor membre, cu toate consecințele ce decurg de aici;
- voința politică exacerbată care a însoțit procesul de creare a Uniunii Economice și Monetare, ignorându-se de multe ori realitățile economice; o astfel de situație, în condițiile unei recesiuni economice serioase, poate avea repercusiuni serioase asupra viitorului UEM;
- absența unor organisme de control în materie de politică monetară și fiscală. Relevantă în acest sens este absența unei trezorerii europene, care să preia datoriile statelor membre. Crearea unui astfel de organism ar însemna o și mai mare diminuare a suveranității naționale;
- dificultatea finanțării unor deficite bugetare, în condițiile impuse de Pactul de stabilitate și de criteriile de convergență și de aici impactul asupra balanțelor de plăți ale statelor naționale.
- amenințarea deflaționistă, o amenințare potențială, în condițiile în care s-ar scăpa de sub control planul de menținere a unei inflații reduse, acest lucru conducând la efecte negative, resimțite puternic mai ales pe piața muncii;
- existența a doi conducători ai politicii monetare: ECOFIN și B.C.E. Cele două organisme partajează responsabilitățile politicii monetare propriu-zise, această partajare a responsabilităților putând genera însă conflicte, deloc benefice, între cele două organisme;
- lipsa de coerență și de instrumente a UEM de a face față unor situații de criză. Autoritățile comunitare par a fi luat prea puțin în calcul modalitățile de gestionare în cazul Euro a unor situații de criză de natură financiară sau ale economiei reale. În cadrul unor crize severe, s-ar putea ca anumite țări să iasă din sistem, situație pentru care, de asemenea, nu sunt prevăzute nici un fel de proceduri.

Impactul monedei unice europene în economie

Eveniment major în viața economică și politică a Europei în general, a fiecărui stat membru al Uniunii Economice, dar și a celorlalte țări, introducerea EURO a avut și are în continuare un impact puternic în economie.

Avem în vedere atât impactul monedei unice în interiorul zonei EUROLAND, cât și pe plan internațional. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere și analizat atât impactul pe termen scurt, cât, mai ales, cel pe termen mediu și lung.

Pe termen scurt, ținând seama de perioada de tranzație a introducerii Euro, aceasta a creat și încă mai creează probleme

statelor din diverse regiuni ale lumii, deoarece multe dintre acestea erau și sunt datoare la băncile europene.

Pe ansamblul Uniunii Europene, moneda unică conduce la creșterea eficienței economice și la consolidarea Uniunii pe plan internațional, oferind posibilitatea unei centralizări a cererii și a ofertei de bunuri și servicii, care însă poate transforma spațiul EUROLAND într-o zonă închisă de comerț. În același timp, menținerea unor state în afara unei zone Euro poate genera pentru acestea complicații de natură economică, precum reducerea investițiilor, creșterea inflației și a șomajului, scăderea competitivității unor sectoare ale economiei etc. Iată de ce, toate țările europene, dar mai ales cele candidate la aderare, sunt nevoite să-și urgenteze programele de reformă. Pe ansamblu însă, introducerea Euro înseamnă menținerea unui echilibru economic și monetar adecvat, facilitând cooperarea internațională în domeniul economic, mai ales cu SUA și Japonia.

Desigur, introducerea și funcționarea monedei unice are și alte consecințe referitoare la rolul acesteia ca monedă internațională de rezervă, ca monedă de facturare și cotare a mărfurilor, în definirea priorităților sau a zonelor țință, în cadrul activelor de plasamente internaționale și, nu în ultimul rând, locul și importanța Euro în raport cu celelalte valute oficiale. Astfel, dacă avem în vedere numai acest din urmă aspect, este de așteptat ca structura rezervelor valutare ale țărilor europene să se diversifice, crescând treptat ponderea monedei unice.

În ceea ce privește impactul Euro asupra agenților economici, acesta este diferit în Europa Occidentală față de cea Centrală și de Est. Marile companii vest-europene au profitat de introducerea monedei unice, încurajând atât partenerii de afaceri din zona Euro, cât și din afara ei să folosească moneda unică, din această politică rezultând profituri apreciabile. În prezent, Euro afectează deja și agenții economici din Europa Centrală și de Est, cele mai multe și serioase afaceri realizându-se de aceștia cu parteneri din zona EUROLAND.

Și în perioada următoare, impactul Euro pentru economia europeană va fi la fel de puternic, introducerea și funcționarea monedei unice însemnând o piață de peste 300 milioane de consumatori, cu perspectiva de a ajunge la circa 370 milioane, atunci când aceasta va fi adoptată și de alte țări (Anglia, Danemarca, Suedia). Pe de altă parte, lansarea Euro a creat un nou mediu competițional, marile companii europene considerând-o drept o puternică conjunctură de dezvoltare a afacerilor.

Introducerea monedei unice europene a produs, produce și, mai ales, va produce o serie de efecte și asupra politicii economice și monetare a României, în general, și a agenților economici autohtoni, în particular.

Pentru agenții economici autohtoni, lansarea și funcționarea pieței Euro a creat deja o serie de avantaje, aceștia suportând în relațiile lor comerciale cu parteneri din țările U.E. taxe financiare mai reduse, pe de o parte, iar pe de alta, introducerea monedei unice oferă noi oportunități și debusee în afacerile derulate.

Dacă pentru cetățeanul Uniunii Europene a trebuit să se aibă în vedere o perioadă de acomodare cu noua monedă, pentru cei din afara acesteia, deci și pentru români, trecerea a fost mai bruscă, dar și mai limitată. Aceasta, deoarece, în mod concret, practic operarea cu moneda Euro o fac doar agenții economici care desfășoară operațiuni de comerț exterior cu Uniunea Europeană și instituțiile implicate. Este de reamintit faptul că, din punct de vedere al operării tradiționale în valută, cetățenii români erau la 1 ianuarie 2001 deja obișnuiți cu asemenea operații, cu mențiunea că majoritatea populației din Ardeal (inclusiv agenții economici) preferau marca germană, iar cei din restul țării, dolarul american.

În aceste condiții, agenții economici, obligați să facă plățile către partenerii din țările comunitare în moneda unică, s-au adaptat din mers, deoarece contractele anterioare erau semnate în dolari sau mărci germane și, normal, trebuiau echivalente în Euro. A fost o perioadă scurtă de învățare și acomodare a agenților economici autohtoni, lucrurile intrând apoi în normal.

Problema care se poate pune este aceea dacă firmele românești suportă influențe negative în urma operării în moneda unică sau influența nu este semnificativă sau chiar inexistentă. La o primă analiză, se pare că nu au existat și nu există influențe semnificative pentru agenții economici din România, în condițiile în care în compunerea monedei unice marca germană a avut o pondere semnificativă. Aceasta, cu atât mai mult cu cât, mult timp, raportul Euro /USD a fost relativ constant sau a avut fluctuații nesemnificative. În schimb, din punct de vedere al cursului de revenire, există o serie de probleme, în contextul în care se lucrează pe terțe piețe. În cazul în care se operează atât pe o piață Euro, cât și pe una U.S.D., iar cele două piețe sunt interconectate prin agentul economic din România, lucrurile se schimbă. Astfel, de exemplu, dacă în România se realizează un produs ce se va exporta pe una dintre cele două piețe (de exemplu Euro), dar care include și componente de pe piața U.S.D., în situația în care au loc mișcări Euro în raport cu USD, firma va avea de suferit.

Cert rămâne faptul că, **pentru ca economia românească să câștige în urma introducerii Euro, este absolut necesară grăbirea integrării noastre în Uniunea Europeană**, în acest fel scăpând de coșmarul raportării în permanență la terțe monede. Aderarea la Uniunea Europeană ar fi urmată în mod logic de introducerea monedei unice, agentul economic român s-ar bucura de o relativă stabilitate, indiferent de cota pe care leul românesc (ROL) ar avea-o în coșul pentru stabilirea parității.

* *

Desigur, după aproape cinci ani de la lansare, se poate face un bilanț al monedei unice europene. Așa cum am încercat să scoatem în evidență mai înainte, se poate spune că un asemenea bilanț este pozitiv. Oprindu-ne însă la raportul Euro - Dolar, este clar că acesta a cunoscut o fluctuație mare, în multe cazuri chiar neexplicabilă. Astfel, în perioada 1 ianuarie 2000 - 30 septembrie 2002, bilanțul monedei unice față de dolar a fost cu totul negativ, un Euro valărând în medie în anul 1999 = 1,06 dolari, în 2000 = 0,98 dolari, în 2001 = 0,92 dolari, pentru ca în primele trei trimestre ale anului 2002 să scadă sub 0,92 dolari. Este vorba de o pierdere de aproape 20 % din valoare față de dolarul american, desigur urmare creșterii economice din SUA, care a depășit evoluția PIB din zona Euro (EUROLAND). Aceasta, pe fondul menținerii unui șomaj ridicat în țările comunitare față de SUA, dar și ca urmare a majorării nivelului ratei dobânzii în SUA, de teama presiunilor inflaționiste, măsură care a atras însemnate capitaluri pentru economia americană și, implicit, aprecierea dolarului.

Pe un asemenea fundal, la începutul lunii aprilie 2002, pe temeiul unor speculații valutare, cursul de schimb al Euro față de dolar s-a depreciat puternic, coborând la nivelul de 0,85 dolari, ceea ce a făcut necesară intervenția comună a Băncii Centrale Europene, a Băncii Centrale a SUA și a Băncii Japoniei, pentru a susține moneda unică europeană.

Începând cu ultima parte a anului 2002 și continuând în anii 2003-2004, evoluția Euro față de dolar a cunoscut un trend pozitiv, mereu ascendent, ajungând, la un moment dat, ca un Euro să valoreze circa 1,30 dolari.

O asemenea fluctuație se va manifesta sigur și în continuare, în funcție de evoluția economiilor țărilor membre ale Uniunii Europene, respectiv a Statelor Unite ale Americii, de conjunctura internațională și, nu în ultimul rând, de evenimentele politice în care va fi implicată omenirea. Important însă de reținut este că paritatea stabilită inițial este de 1 Euro pentru 1,17 dolari SUA și că pe termen lung și în condiții normale ale economiei mondiale, în general, a celor două mari puteri economice, în special, în medie paritatea se va situa în jurul acestui raport.

Consultație pentru studenți

Noul model demografic și implicațiile acestuia

Populația și dilemele acesteia

Populația României a cunoscut, în anii tranziției, un intens proces de scădere. În plus, astăzi nu se întrevăd indicii de încetare a scăderii populației sau de redresare a acesteia.

Față de această evoluție, chiar dacă numărul populației nu mai reprezintă un criteriu al bogăției, nici o țară nu poate fi indiferentă. Mulți specialiști, de pildă, evaluând această tendință (de scădere) formulează cele mai diferite propuneri de soluții de redresare și de creștere a populației fără nici o amonizare cu natura actualului model demografic.

În ce ne privește, încă din 1999, am subliniat că „.... măsurile de contracarare (a diminuării populației) trebuie precedate de studii temeinice, întrucât cauzele scăderii populației românești sunt nu numai subiective, ci și obiective. Este vorba de o tranziție la un nou model demografic. În loc de etichetări, cum ar fi prăbușirea natalității ș.a., sunt necesare studii aprofundate și interdisciplinare care să constituie cu adevărat o temelie solidă pentru orice strategie și măsuri de politică socială, economică și demografică”.

Studiul temeinic al populației este indispensabil, întrucât populația este o variabilă demoeconomică fundamentală. Pe de o parte, populația determină nivelul general al consumului și deci dimensiunile pieței interne. Din acest punct de vedere, dacă este prea numeroasă, populația generează un consum prea mare de resurse naturale, putând intra în conflict cu cerințele dezvoltării durabile, cu exigențele prezervării de resurse naturale pentru generațiile viitoare. În plus, experiența practică arată că gradul de poluare este cu atât mai mare cu cât consumul de resurse este mai mare.

Noi, cu toții, nu putem să ignorăm aceste argumente ale dezvoltării durabile, cel puțin până când globalizarea ar putea face proba contrarie, împiedicând accesul țărilor sărace la dezvoltare, la progres economic și social.

Pe de altă parte, populația este și factor – sursă fundamentală – de creare a resurselor de muncă, singura resursă vie dintre toate câte există până astăzi. Este adevărat că pentru *țările dezvoltate* o scădere a populației și forței de muncă poate fi compensată fie prin substituirea acesteia cu resursele disponibile, abundente de capital, fie prin „importul” de forță de muncă din țări mai puțin dezvoltate.

Pentru țările slab dezvoltate care nu dispun de suficiente resurse de capital, scăderea populației și forței de muncă poate afecta tentativele naționale de relansare a creșterii economice și, mai ales, poate bloca orice tendință de accelerare a creșterii economice și de reducere a decalajelor economice și sociale.

Pentru a defini atitudinea noastră față de evoluția de scădere a populației României am analizat, pe baza unor date mai puțin agregate, situația existentă în județul Vâlcea, care face obiectul unui studiu-diagnostic de mai mari proporții, realizat împreună cu specialiști locali, cu studenți și profesori ai Facultății de Contabilitate și Finanțe din Rm. Vâlcea a Universității *Spiru Haret*.

Evoluții ale noului model demografic în județul Vâlcea

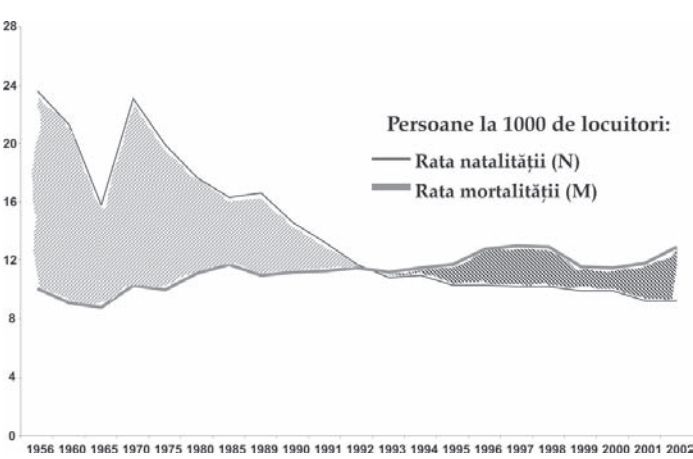
Scăderea populației este determinată și în județul Vâlcea de apariția unor schimbări radicale în mecanismele formării și evoluției acestei importante variabile demoeconomice. Astfel:

- pe ansamblul județului Vâlcea, după anul 1992, natalitatea populației devine mai mică decât mortalitatea populației, conform modelului N<M; menționăm că, până în anul 1992 raportul dintre natalitate și mortalitate era invers (N>M). În baza acestui din urmă model, până în anul 1992 s-a înregistrat un spor natural pozitiv, pentru ca, începând cu anul 1992, sporul natural să devină negativ;

- sosirile și plecările de populație, adică celelalte două componente ale mecanismului populației (cu valori și importanță mai reduse) au generat, în anii 1990-1998, un spor migratoriu negativ (S<P), iar după 1998 acest spor devenind chiar ușor pozitiv (S>P). În ansamblu, sporul migratoriu a micșorat și, respectiv, majorat puțin scăderea populației.

Sporul natural, mecanismul acestuia (N/M) a avut, deci, rolul determinant în evoluția descrescătoare a populației județului Vâlcea. De aceea, în continuare, atenția ne-am concentrat-o asupra sporului natural, dar pe o perioadă mult mai îndelungată (1956-2002), pentru a putea surprinde mai amplu atât dimensiunile celor două componente, cât și tranziția de la vechiul la noul model de populație.

Grafic 1. Evoluția sporului natural total (urban + rural) sub influența factorilor acestuia în județul Vâlcea în perioada 1956-2002

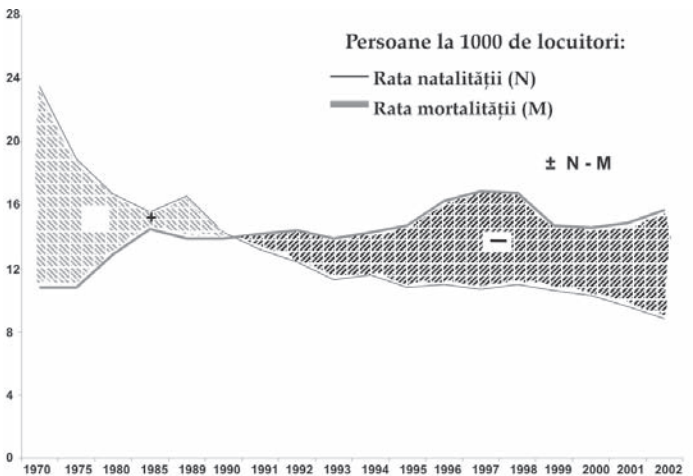

Datele utilizate în reprezentarea grafică arată că pe total județ (urban și rural) avem de-a face cu o tranziție de la un model demografic, în care natalitatea este mai mare decât mortalitatea (N>M), cu un spor natural pozitiv, la un model demografic nou, în care natalitatea este mai mică decât mortalitatea (N<M), cu un spor natural negativ.

Momentul tranziției se produce în anul 1992, printr-o creștere a mortalității de la 12-13‰ și printr-o scădere mai accentuată a natalității, de la 12-9‰.

Această tranziție a județului Vâlcea (U+R) la noul model demografic s-a realizat aproape exclusiv pe seama modelului rural, așa cum se poate desprinde din această reprezentare grafică.

Grafic 2. Evoluția sporului natural în mediul rural sub influența factorilor acestuia în județul Vâlcea în perioada 1970-2002

Așadar, mediul rural arată că tranziția de la vechiul model (N>M) la noul model demografic (N<M) se realizează cu doi ani mai devreme decât pe total județ, chiar în anul 1990.

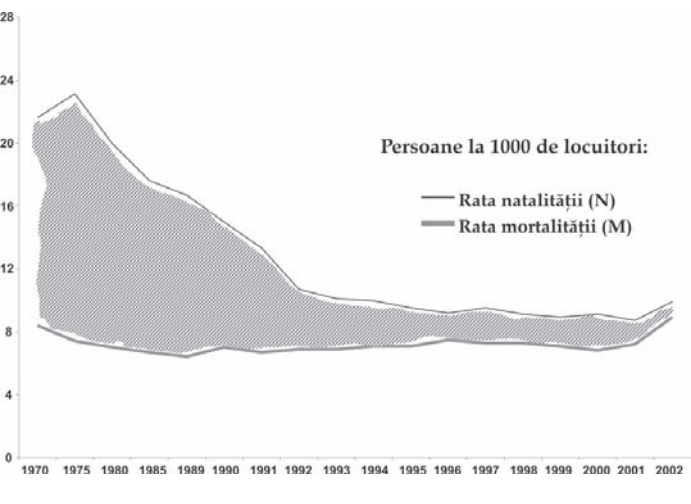
Interesant de observat este faptul că în mediul rural între anii 1980-1985 s-a produs o „criză”, o tentativă mare de apropiere a natalității de

mortalitate, forțându-se o tranziție la spor demografic negativ chiar în condițiile aceleiași orientări și politici demografice pronataliste.

În grafic se observă că mediul rural, în noul model, înregistrează un spor natural negativ, însă cu o arie (amplasare) sensibil mai mare decât pe ansamblul județului; ea se circumscrie între parametrii superiori: mortalitatea crește cu două puncte, de la 12-14‰, iar natalitatea scade din momentul tranziției de la 14-10‰.

Mediul urban, potrivit datelor, reprezintă o situație cu totul specială, diferită în județul Vâlcea.

Grafic 3. Evoluția sporului natural în mediul urban sub influența factorilor acestuia în județul Vâlcea în perioada 1970-2002

Principala remarcă pe care o prilejuiește graficul este că mediul urban n-a tranzitat de la vechiul model la noul model demografic; sporul natural rămâne pozitiv (N>M) în toți anii 1990-2002, ca și în perioada de dinaintea anului 1990.

Cu toate acestea, se observă faptul că, după 1990, are loc un proces de fragilizare a vechiului model demografic, aproape o continuă apropiere a dimensiunilor natalității cu mortalitatea.

Concluzia care se desprinde din analiza procesului de tranziție de la vechiul model demografic la noul model reflectă diferențe mari între cele două medii: în mediul rural și pe ansamblul județului s-a realizat această tranziție, pe când în mediul urban continuă să existe modelul vechi, pozitiv (N>M).

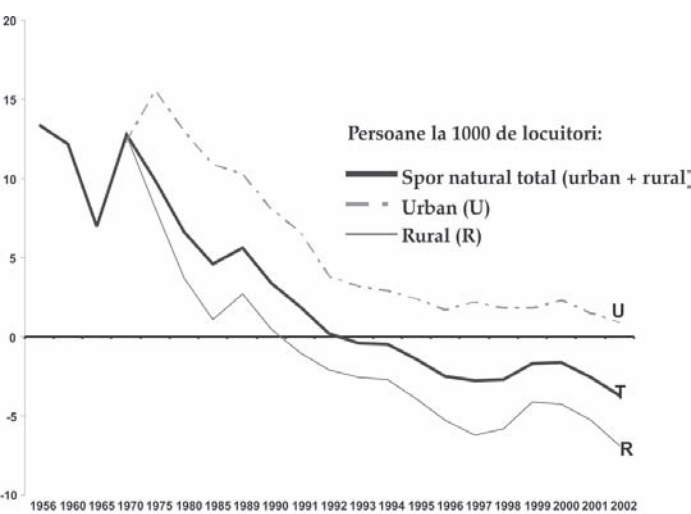
Diferențele evidente dintre cele două medii, urban și rural, nu trebuie absolutizate deoarece mediul urban, deși rămâne în continuare dominat de vechiul model, acesta își diminuează mult din consistență, apropiindu-se de zona și de momentul în care ar putea tranzita, dacă raportul dintre natalitate și mortalitate se va inversa, devenind (N<M). Aceasta depinde de măsura în care mediul urban continuă să conserve o natalitate superioară mortalității.

UN STUDIU LA NIVEL JUDEȚEAN CU IMPORTANTE SEMNIFICAȚII ÎN PLAN NAȚIONAL, ÎN PERSPECTIVA EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE A ROMÂNIEI

Diferențele existente dintre cele două medii relevă că nu putem să realizăm o prognoză a populației doar pe ansamblul județului, fără a ține seama și de evoluțiile particulare ale natalității și mortalității în cele două medii.

Evoluțiile particulare ale sporului natural în cele două medii se pun și mai bine în evidență în graficul următor.

Grafic 4. Sporul natural al populației județului Vâlcea pe total mediul urban și în mediul rural în perioada 1956-2002

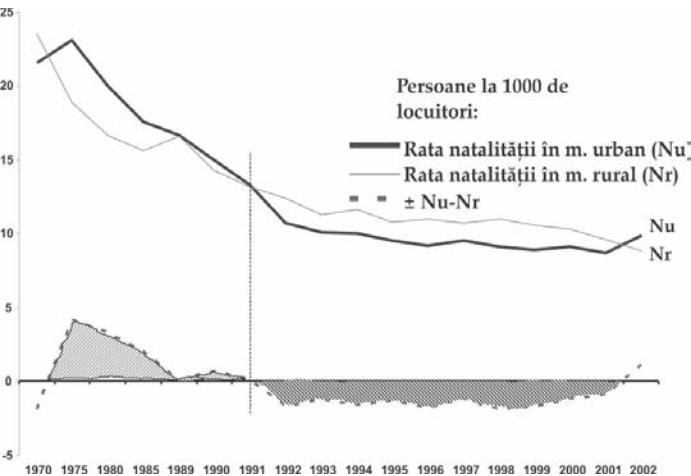
Graficul comun, incluzând evoluțiile sporului natural în ambele medii, oricât de particulare sunt, ne sugerează că sunt supuse practic unora și aceluiași forțe; faptul că în mediul urban se întârzie tranziția la noul model demografic poate să indice nu atât existența unor forțe opuse, cât mai ales existența unor condiții specifice favorabile; dacă aceste condiții favorabile se vor extinde, sporul natural urban va putea chiar să rămână pozitiv, fără să se tranziteze la un spor natural negativ. Aceasta depinde de îndeplinirea unor condiții și cerințe la care ne vom referi în finalul acestei sinteze științifice.

În analizele precedente – am pus pe primul plan comportamentele, ipostazele natalității și mortalității în cadrul fiecărui mediu. S-a putut astfel evalua stadiul tranziției fiecărui mediu la noul model de spor natural.

Pentru a releva noile caracteristici care să se întregască armonios cu cele precedente, analizele ce urmează vor căuta să pună în evidență comportamentele în materie de natalitate și respectiv de mortalitate între cele două medii.

Ne vom referi mai întâi la natalitate:

Grafic 5. Rata natalității populației urbane și rurale sub impactul tranziției demografice în județul Vâlcea în perioada 1956-2002

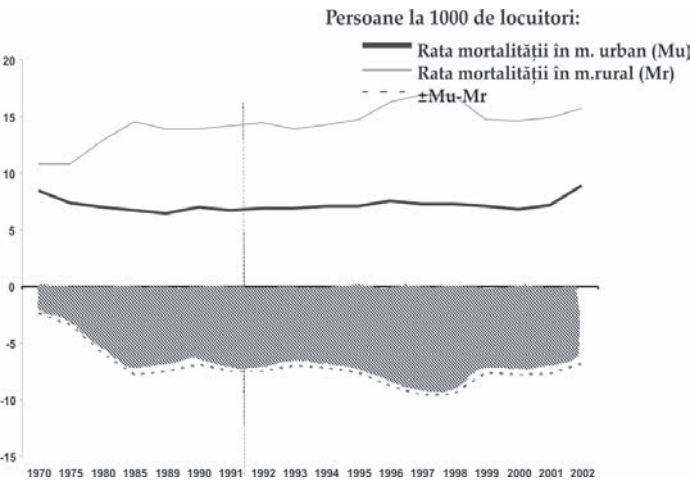
Sunt de observat următoarele comportamente:

- natalitatea scade în ambele medii;
- în vechiul model, natalitatea rurală (Nr) a evoluat ușor sub natalitatea urbană (Nu), pentru ca în anii dinaintea tranziției (1985-1990) să se apropie până la suprapunere și, în fine, după 1990 să se observe o inversare, natalitatea rurală, în ciuda unei populații mai vârstnice, să se plaseze ușor deasupra natalității urbane;
- în ciuda acestor diferențe, natalitatea celor două medii evoluează foarte aproape; se poate deci vorbi de o omogenizare a natalității celor două medii.

Ce forțe generează această evoluție apropiată și, în același timp, ușor diferită?

În ceea ce privește **mortalitatea** sunt de observat următoarele tendințe:

Grafic 6. Rata mortalității populației urbane și rurale sub impactul tranziției demografice în județul Vâlcea în perioada 1956-2002

- mortalitatea în mediul urban cunoaște o mare stabilitate;
- o ușoară tendință de creștere a mortalității în mediul rural și așa mai mare cu până la dublu față de mediul urban;
- mortalitatea în mediul rural cunoaște o mare stabilitate;
- în ciuda micilor diferențe dintre medii, se observă o evoluție practic paralelă a mortalității celor două medii.

Ce forțe determină această evoluție paralelă a mortalității celor două medii?

Influența evoluției sporului migratoriu asupra evoluției populației județului Vâlcea

Până în acest moment al analizei am făcut abstracție de a doua componentă a sporului populației – sporul migratoriu.

UN STUDIU LA NIVEL JUDEȚEAN CU IMPORTANTE SEMNIFICAȚII ÎN PLAN NAȚIONAL, ÎN PERSPECTIVA EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE A ROMÂNIEI

Oricare ar fi relația sporului natural cu sporul migratoriu (cu schimbarea domiciliului și respectiv cu schimbarea reședinței) datele pun în evidență aceeași tendință, de scădere a populației județului Vâlcea.

Modelul analizei noastre a trebuit să fie completat, prin detalierea sporului natural și a sporului migratoriu nu doar pe ansamblul tipurilor de localități (total, rural și urban) ci și în cadrul fiecăreia dintre acestea (cu spor pozitiv și cu spor negativ).

Pe această cale am dorit să arătăm că nici un mediu nu mai are comportament demografic compact; s-au produs eroziuni ale ambelor medii; fiecare mediu are spor natural și pozitiv și negativ, ca de altfel și spor migratoriu pozitiv și negativ.

Fenomenul de eroziune a evoluției populației se produce chiar și la un nivel de localitate fie datorită ambelor sporuri (natural și migratoriu), fie datorită numai unuia dintre acestea.

Sinteza influențelor celor doi factori fundamentali ai creșterii sau scăderii populației și tendințele erozive de detaliu pe tipuri de localități le redăm în tabelul care urmează.

Influența sporului natural și a sporului migratoriu asupra scăderii/creșterii populației pe localități urbane și rurale și pe total județ în anul 2000

Sporul natural		Suma algebrică		Spor migratoriu (domiciliu)		Suma algebrică		Creșterea (+) sau scăderea (-) populației	
-	+	-	+	-	+	-	+	-	+
Total	- 1267	590	- 677	- 980	871	-109	- 786		
Comune	- 1169	152	- 1017	- 407	702	295	- 722		
Orase	- 98	438	340	- 573	169	-404	- 64		

Sporul natural		Suma algebrică		Spor migratoriu (reședința)		Suma algebrică		Creșterea (+) sau scăderea (-) populației	
-	+	-	+	-	+	-	+	-	+
Total	- 1267	590	- 677	-4266	328	-3938	- 4615		
Comune	- 1169	152	- 1017	- 2926	243	- 2683	- 3700		
Orase	- 98	438	340	- 1340	85	-1255	- 915		

Datele de mai sus obținute în baza unor calcule laborioase ne permit să observăm că mediul urban a tranzitat și el la noul model demografic dacă alături de sporul natural pozitiv (+340) luăm în seamă și sporul negativ (-404). În acest fel populația mediului urban s-a redus și ea cu -64.

Populația rurală, sub influența sporului natural negativ de -1017, cunoaște o atenuare a acestei scăderi întrucât sporul migratoriu este pozitiv (+295), astfel că scăderea de ansamblu a populației rurale se reduce la -722.

În fine, sub influența ambelor sporuri scăderea populației urbane (-64) adăugată scăderii populației rurale (-722) generează o scădere totală pe ansamblul județului de -786.

Aceste valori ale scăderii populației pe medii și total județ rezultă în baza considerării sporului natural și a sporului migratoriu determinat prin schimbarea domiciliului. Dacă în locul sporului migratoriu calculat pe baza schimbării domiciliului se ia în seamă schimbarea reședinței (partea a doua a tabelului), potrivit datelor, scăderile populației totale urbane și rurale se accentuează considerabil.

Întrucât scăderea sporului natural și creșterea sporului migratoriu sunt expresii ale sărăciei devine posibil să se explice că această cauză stă la baza explicării evoluțiilor ambelor sporuri, în ambele medii, ca și pe total județ.

După cum s-a putut observa, sporul natural în mediul urban, prin valorile încă pozitive lasă impresia că aici sărăcia nu operează

din moment ce nu s-a tranzitat încă la valori negative ale populației. În realitate, valorile pozitive ale sporului natural sunt din ce în ce mai mici, adică tot mai apropiate de tranziție la o populație negativă. Prezența sărăciei la baza evoluției populației și în mediul urban apare mai evidentă dacă luăm în seamă că sporul migratoriu (-404) devansează sporul natural (+340), generând, așa cum am văzut, și o scădere a populației mediului urban oricât de mică este aceasta (-64).

Sporul migratoriu negativ al populației urbane (-404) alcătuit în principal din populație cu venituri mici și nesigure (șomerii, pensionarii etc) este sursa de formare a sporului migratoriu pozitiv și în mediul rural (+295), unde își pot completa veniturile fie în agricultura de subzistență, fie în lucrul cu ziua. Astfel, sporul migratoriu pozitiv al mediului rural nu poate fi considerat decât o expresie a sărăciei urbane transferată în localități rurale și nicidecum o formă de manifestare a prosperității rurale.

Așadar, combinația diferită a celor două componente care generează scăderea populației în ambele medii este determinată de unul și același factor - sărăcia. Condițiile mai grele de trai din comune determină scăderea drastică a natalității; dacă efectul acesteia este atenuat de un spor migratoriu pozitiv al mediului rural, aceasta se petrece pentru că sărăcia mediului urban este generată de o criză acută de locuri de muncă, de lipsa mijloacelor de trai, o parte a populației preferând nivelul de trai de subzistență din mediul rural.

Sporul natural pozitiv, dar tot mai restrâns al mediului urban (mai mic decât sporul migratoriu) se explică printr-o proporție mai ridicată în mediul urban a familiilor care au condiții mai bune de trai pentru întemeierea unui cămin și nașterea de copii.

Concluzii de ansamblu și direcții de acțiune compatibile cu dezvoltarea durabilă

1. Scăderea populației este rezultatul unui complex de factori, dintre care menționăm:

- trecerea la un nou model demografic, în cadrul căruia rolul central, contribuția cea mai mare revine sporului natural negativ (N<M);

- extinderea sărăciei care a cuprins mari părți ale populației rurale, dar și în bună măsură ale populației urbane;

- din cauza sărăciei au apărut și sporesc fenomene, cum sunt: renunțarea la căsătorie, amânarea căsătoriei, creșterea divorțurilor, amânarea nașterii primului copil, amânarea sau renunțarea la al doilea copil etc.;

- accesul restrâns al populației rurale și, în special, a celei vârstnice, în mare parte săracă, la serviciile medico-sanitare, considerată cea mai importantă nevoie pentru populația vârstnică. Această situație în condițiile unui mediu cu riscuri mai mari (muncă grea, igienă mai redusă, alimentație nerațională), concură la dimensiunile duble ale mortalității rurale față de mortalitatea urbană.

2. Consecințele actuale ale noului model demografic:

- scăderea populației este prima și cea mai gravă consecință a noului model demografic; este o parte a costului plătit de România pentru formarea resurselor de capital;

- are loc o criză acută a forței de muncă în mediul rural.

Această criză rurală de forță de muncă este determinată de: coborârea agriculturii de la tehnologia modernă, realizată „de pe tractor și din avion”, la tehnologia întemeiată pe sapă, pe energia umană și energia animală; existența unui surplus de populație vârstnică; plecări sistematice ale populației tinere în special la licee, la universități și de aici la migrare în țară și în afara țării; folosirea muncii copiilor (interzisă de lege), precum și retragerea copiilor din școală, în special din cea gimnazială (iarăși interzisă de lege); practicarea unui cost al zilei de lucru situat între 250.000 lei (pentru forță de muncă vârstnică) și 350.000 lei pentru forță de muncă tânără. Gospodăriile rurale care nu pot plăti ziua de muncă la prețurile de mai sus, încearcă să lucreze cu forțele proprii; de regulă, persoanele vârstnice lasă terenul în stare de păroagă, schimbă categoria de folosință, promovează culturi care necesită consum redus de forță de muncă ș.a.;

- scăderea producțiilor medii la hectar, datorită crizei de forță de muncă, generează o închidere a cercului sărăciei rurale;

- criza rurală de forță de muncă nu poate fi izolată, extinzându-se de regulă și în mediul urban, generând creșterea costului forței de muncă;

- criza de forță de muncă dăunează nu numai populației de tip salarial (forță de muncă), dar și populației antreprenoriale, firmelor, prin mișcarea competitivității acestora.

3. Esența noului model demografic

În principiu, esența noului model demografic nu poate fi scăderea populației. Dimpotrivă. Esența noului model demografic rezultă, pe de o parte, **din renunțarea la subvenționarea creșterii populației prin transferul de resurse realizat de stat dinspre indivizi cu productivitate înaltă către indivizi și familii cu productivități și venituri reduse, dar cu mulți copii, iar pe de altă parte, promovarea principiului acoperirii cheltuielilor demografice legate de natalitate și de combaterea mortalității pe baza suportării tuturor cheltuielilor demografice de către familie.**

Noul model demografic întemeiat pe acoperirea cheltuielilor demografice de către familie poate să genereze nu numai scăderea populației, dar și creșterea acesteia. De asemenea, noul model demografic contribuie la înăsnoșirea comportamentului oamenilor și la o creștere a populației compatibilă cu principiile complexe ale dezvoltării durabile.

4. Soluții de evoluție a populației compatibile cu dezvoltarea durabilă

Evoluția populației poate fi optimizată pe baza utilizării unor criterii compatibile cu dezvoltarea durabilă. În acest sens este cazul, de pildă, al producției agricole medii. De exemplu, nivelul actual al producțiilor medii agricole arată că populația județului poate să ajungă până la 2.000.000 locuitori față de 413.000 locuitori în prezent.

Pentru creșterea producției medii la hectar, se poate admite drept criteriu o sporire a cantității de îngrășăminte chimice și biologice până la limitele care fie generează epuizarea solului, fie ridicarea gradului de poluare a solului, a apei freactice și a produselor agricole.

Relansarea creșterii economice se poate realiza prin sporirea mereu accentuată a productivității muncii. Astăzi, productivitatea muncii în județ crește în condițiile scăderii volumului producției și ale scăderii și mai rapide a populației ocupate (a personalului salarial).

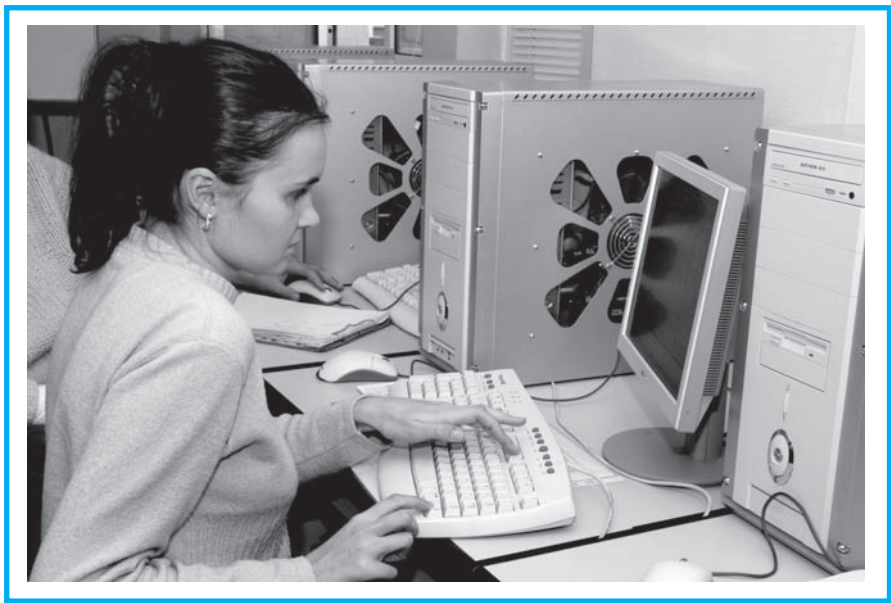
Creșterea mai accentuată a productivității muncii constituie o sursă de investiții și, de aici, sursă de creare de noi locuri de muncă, și, implicit, o sursă de venituri sporite ale populației, capabile să-și cumpere casă și să-și acopere toate cheltuielile de întreținere a familiei etc.

În această viziune, **productivitatea muncii este sursa de formare a unei clase de mijloc, care ar putea umple vidul actual** dintre foarte puținii bogați și foarte numeroșii săraci.

Formarea clasei de mijloc va putea realiza redresarea creșterii populației până la limitele optime și durabile.

Pe de altă parte, printr-o politică de raționalitate economică s-ar putea ca resursele de capital acumulate să fie suficiente pentru a substitui scăderea populației, contracararea cel puțin a unora din consecințele actualei evoluții a populației României.

Gh. Răboacă, „Oferta de forță de muncă. Dimensiuni, surse și factori determinanți”, elaborată în anul 1999 în Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale și publicată de Centrul de Informare și Documentare Economică de pe lângă Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române, București, 2000, p. 49-50.

La Facultatea de Medicină Veterinară Conferința președintelui Asociației Mondiale a Medicilor Veterinari, prof. univ. dr. Gabriel VARGA

Expresie a vocației pentru știință, cunoaștere, comunicare, dialog, realizarea unor schimburi de experiență, cu specialiști din țară și de peste hotare, susținerea unor conferințe de către remarcabili profesori a dobândit la Facultatea de Medicină Veterinară a Universității *Spiru Haret* dreptul la tradiție. O reconfirmare a acestui drept, a potențialului de deschidere către tot ceea ce înseamnă cuceriri ale medicinei veterinare a fost realizată nu de mult, o dată cu vizita domnului **Gabriel Varga**, profesor la Facultatea de Medicină Veterinară din Kosiće, Slovacia, unde predă de 15 ani, având un curs de nutriție a animalelor, structurat pe două departamente – limba slovacă și limba engleză. A conferențiat în SUA, Japonia, Franța, Germania, Grecia etc. Deține și funcția de președinte al Asociației Mondiale a Medicilor Veterinari Practicieni, care cuprinde 67 de țări; este specialist în problematica dieteilor în terapia cancerului, a bolilor dermatologice și urolitiază. Aflat pentru a doua oară în România, a conferențiat la facultățile de medicină veterinară din Cluj, Iași și București, de data aceasta fiind și oaspetele Facultății de Medicină Veterinară a Universității *Spiru Haret*. Pe lângă o strălucită carieră didactică, profesorul Gabriel Varga este autorul și responsabilul Programului de educație profesională continuă care are un larg spectru tematic, fiind aplicat cu precădere în țările membre ale Asociației Mondiale, dar și în alte țări din lume.

Amfiteatrul Clinicii Facultății de Medicină Veterinară a găzduit întâlnirea profesorului Gabriel Varga cu profesorii și studenții, membri ai Cercului științific de nutriție și alimentare a animalelor domestice.

Prof. univ. dr. **Toma Coman**, decanul Facultății de Medicină Veterinară, a remarcat semnificația pe care o atribuie acestei conferințe, în plan științific și didactic, în cunoașterea celor mai actuale realizări în domeniul patologiei animalelor mici.

În fața laptop-ului, înainte de a trece la susținerea propriu-zisă a temei conferinței, profesorul Gabriel Varga a făcut o confesiune, subliniind că rostul prezenței sale în România l-a constituit nu numai întâlnirea cu cadrele didactice, ci și speranța că poate astfel Asociația Națională a Medicilor Veterinari din România va deveni mai activă, mai prezentă în peisajul activității Asociației Mondiale.

Întrebările, răspunsurile, explicațiile, argumentele științifice au contribuit la înțelegerea mai clară a problematicii abordate, la conturarea tendințelor generale, la aprofundarea cauzelor care generează această maladie gravă.

În acest fel, caracterul interactiv al conferinței a fost efectiv împlinit pe multiple planuri, ceea ce a conferit întâlnirii cadrelor didactice și studenților cu profesorul slovac Gabriel Varga o notă aparte, o impresie de neuitat.

Adela DEAC

Documente la iarmaroc

În zilele noastre târgurile au căpătat un caracter aparte – se organizează mai ales la marginea orașelor, unde oamenii vând adesea ceea ce le prisoșește (și, de multe ori, hoții pot valorifica rezultatele „muncii” lor).

De aceea o duminică fără o vizită în talcioc e o zi pierdută pentru mulți dintre concitadinii noștri. Întâi, pentru că de aici pot cumpăra mai ieftin chiar dacă de cele mai multe ori marfa e de o atât de proastă calitate încât te întrebi cum poate interesa pe cineva. Apoi iarmarocul e și loc de întâlnire, de schimb de păreri, o „agora” unde, la un mic și o bere (sau mai multe), se discută subiectele zilei: politică, sport, prostituată, după caz; și și locul unde suții dau cu jula. Ei bine, talciocul este locul ideal pentru cele amintite mai sus. Duminică de duminică, o lume pestriță se adună „la capătul Pantelimonului” și, pe ziare vechi, pe celofane sau de-a dreptul pe trotuar își expune ciurcurile. Cei mai înstăriți vin cu mașina, trag la un loc mai aerisit (nu după blocuri) își iau aproape cafeaua sau semințele și conversația poartă să înceapă.

„Prin cărpe vechi și prin gunoaie...”

„Versul” face parte dintr-o manea care a răsunat duminică în talcioc, până

la saturație. Deloc întâmplător, el ilustrează atmosfera ce domnește aici, este, din păcate, definiția târgului întrunit la sfârșit de săptămână la marginea Bucureștiului, caracteristica lui esențială.

Dar ce mai vinde lumea? Ei bine, „oferta” este de o varietate uluitoare: jucării fragmentate (cele mai multe datând de când era bunica fată), piese de schimb pentru toate tipurile de mașini, lumânări, haine vechi, uzate de când lumea, care se vând aici cu 5.000 de lei (cămașă, puloverul sau pantalonii – preț unic), alături de Propanolol (15.000 de lei cutia), papuci scofăliciți sau mobilier vechi; într-un cuvânt, ce nici cu gândul nu găndești, găsești în talcioc.

Și, printre cei astfel adunați sunt și unii care știu ce vor: anticari, colecționari de toate felurile, oameni cu gusturi rafinate care numai de aici pot cumpăra mai ieftin (fie pentru că vânzătorii habar nu au ce oferă, fie pentru că, cei ce-i trimit să vândă au la îndemână surse sigure de aprovizionare).

Cireasa de port sunt documentele

Depinde, însă, de documente. Cele cu valoare certă se țin sub tarabe și dacă „face”-ul celui ce întreabă inspiră încredere atunci

începe târguiala. Dacă aș fi avut 700.000 de lei aș fi putut cumpăra o Osmanografie (scrisă în limba maghiară) datând de la 1726, de asemenea, puteam cumpăra – dacă aș fi fost mai atent – unul dintre cele 5.000 de exemplare ale celei de-a doua ediții a poeziilor lui Mihai Eminescu, doar

Realitatea de lângă noi

cu 50.000 de lei. Cu 100 de dolari aș fi putut achiziționa o splendidă icoană pictată pe lemn și ferecată în argint. La câțiva pași de „domnul” tuciuiri care posedă obiectul, o „doamnă” din aceeași etnie mi-a oferit o altă icoană, de la 1800 pe care nu voia decât 500.000 lei căci, „e veche, abia se mai vede chipul Maicii Domnului”!

N-am cumpărat nimic. Am aflat însă că 10 schițe semnate de Corneliu Baba s-au vândut cu 16 milioane de lei, că documentele din secolul al XVII-lea (adică elaborate după 1601) apar destul de rar – cam o dată sau de două ori pe an; în schimb, acte din timpul lui Cuza pot fi găsite relativ ușor și se și dau la un preț

numai crearea premiselor pentru o nouă dezvoltare, ca în sfera raporturilor agrare.

Sub Alexandru Ioan Cuza s-a construit, așadar, edificiul transformării moderne a României. O operă extraordinară înfăptuită în numai doi ani (1864-1865) în vremea ministeriatului Mihail Kogălniceanu, căci atunci s-a pus pe roate această operă.

Este însă important de subliniat că domnitorul a vădit încă din primul an de domnie o percepție vie și pătrunzătoare a sarcinilor aflate în fața țării. În **Mesajul** princiar din 6 decembrie 1859 el proiectează imaginea țării sub semnul unor vaste transformări. Reținem amplexarea viziunii și prospețimea

Însemnări

înoitoare a proiectului: „Avem tot de creat – se sublinia în **Mesaj** –, avem a întemeia creditul nostru public, a deschide drumuri, a face poduri, a împodobi și sănătoși orașele, a lărgi porturile, a înflori comerțul, a încuraja industria, a întări armata, a săpa canaluri, a întinde linii de drum de fier pe suprafața pământului nostru pentru înlesnirea comunicațiilor, și, într-un cuvânt, a dezvoltă toate stabilimentele publice”. Proiect frumos din care Cuza a apucat să realizeze măcar o frântură. A lăsat însă generațiilor viitoare un legat care păstrează și astăzi actualitatea... Măcar prin spiritul și prin sensul adănc al chemării sale!

Cu o vie admirație și cu pătrundere a scris despre semnificația acestui mesaj același Dionisie Pop Marțian: **„Evenimentul cel mai mare în economia țării noastre, nu numai de la puținele săptămâni ale deceniului nou, ci în istoria economiei naționale, din epoca nouei ordini de lucru, este mesajul Principelui către Cameră, și prin ea către națiune.**

și încheind cu agenții economici, publici ori particulari.

Conștienți de dificultățile demersului prospectiv în condițiile tranziției, o serie de cercetători, cadre didactice universitare, specialiști în domeniul prognozei, au contribuit, în acești ani, la clarificarea unor aspecte metodologice privind derularea prognozelor și rolul lor într-o economie de piață funcțională, eficientă și competitivă.

Autorii lucrării de față au marel merit că încearcă și să reușesc – să îmbrace cadrul metodologic, teoretic cu problemele practicii economice, în perspectiva dezvoltării durabile. Primul volum, consacrat problemelor metodologice, este structurat pe patru module, logica acestora fiind bine întemeiată, evidențind, încă o dată, profesionalismul autorilor, aplecarea lor spre problemele esențiale.

Astfel, pentru început, sunt analizate bazele teoretice și necesitatea acțiunilor prospective, urmându-se clarificarea aspectelor semantice, terminologice și eliminarea eventualelor confuzii. Sunt analizate pe larg cerințele obiective ale studiilor prospective în concordanță cu principiile dezvoltării durabile. Tot în acest modul sunt prezentate critic o serie de teze privind raportul dintre creșterea economică și protecția mediului.

Un loc aparte este acordat analizei obiectivelor dezvoltării durabile.

În contextul complexităților generate de evoluțiile triadei economic-social-mediu înconjurător, autorii insistă asupra necesității abordării sistemice a realității, prezentând o serie de elemente utile din teoria generală a sistemelor.

Tot în acest prim modul sunt clarificate o serie de aspecte relevante pentru utilizarea modelării economico-matematice și simulării în procesele macro și microeconomice.

Sunt prezentate principalele curente de idei și școli reprezentative din domeniul prognozei, precum și aspecte deosebite de utile pentru înțelegerea rolului previziunii în economia de piață.

Al doilea modul este consacrat aspectelor metodologice privind proiectarea viitorului. După clarificarea unor aspecte vizând tipologia prognozelor, autorii insistă, în acest modul,

Era cu neputință a despărți în programul unui guvern național și într-un document de asemenea valoare, chestiunile intereselor materiale ale națiunii de celelalte trebuințe sociale”.

Pop Marțian a urmărit ecoul **Mesajului** în străinătate, notând, cu un aer de legitimă mândrie: „Acest mesaj s-a prețuit în străinătate de bărbați competenți, de economiști și publiciști”. Astfel, nota în continuare Pop Marțian: „în seanța economiștilor ținută la 5 ianuarie (1860) la Paris, la care a asistat și faimosul și bătrânul amic al păței Gobden, dl. Joseph Garnier, secretar perpetuu al societății, trage luarea aminte a adunării asupra mesajului domnitorului Alexandru Ioan I-u”.

La urcarea pe tronul Moldovei, Mihail Kogălniceanu l-a îndemnat pe Alexandru Ioan Cuza „să fie omul epocii”. Urare norocoasă în materializarea căreia s-a împletit fapta și cugetul ambilor bărbați de stat.

Poporul l-a păstrat viu în inimă pe Alexandru Ioan Cuza; țara i-a durat amintirea în bronz în mai multe orașe, printre care Iași și Craiova.

Bine că măcar, acum, la aproape 145 de ani de la urcarea lui Alexandru Ioan și pe tronul Țării Românești, și prin aceasta a ambelor Principate, și la peste 130 de ani de la moartea în exil a fostului domnitor i s-a făcut „o dreptate istorică”, cum a subliniat Președintele țării la dezvelirea monumentului. Alexandru Ioan Cuza are o statuie în București!

Așteptăm să se împlinească vremea când Nicolae Bălcescu va avea și el un monument în inima țării. Prezența acestui gând se asociază cu evenimentul petrecut. În adevăr, Alexandru Ioan Cuza a dispus, încă din primul an al domniei sale, aducerea în țară a osemintelor lui Nicolae Bălcescu. Decretul domnesc suna frumos. Sublinia semnificația actului de conștiință al țării de a cinsti memoria marilor ei oameni. Căutările osemintelor lui Bălcescu în pământul palermitan au fost zadarnice, cum aveau să fie și cele întreprinse mai târziu.

Profesorii noștri și cărțile lor Prognza economică abordată din perspectiva dezvoltării durabile

Prof. univ. dr. ing. Ion PĂUNESCU

A ieșit de sub tipar, în prestigioasa Editură a Fundației *România de Măine*, o lucrare remarcabilă, utilă deopotrivă studenților și specialiștilor în domeniu: **„Previziunea – premisă a dezvoltării durabile”**.

Autorii – **Ion Popescu, Marin Comșa și Laura Ungureanu**, bazându-se pe experiența lor, concretizată într-o serie de lucrări în domeniu, precum și pe o vastă documentare bibliografică, ne oferă o temeinică bază metodologică (vol.I), precum și o serie de aplicații (vol. II, având în colectivul de autori și pe Dan Pivodă).

Atribuit esențial al managementului – la toate nivelurile – previziunea s-a „văzut” ignorată în primii ani ai tranziției economice românești, mai ales la nivel macroeconomic. Dificultățile drumului către economia de piață au făcut ca, de cele mai multe ori, preocupările factorilor de decizie la nivel național să fie orientate cu precădere spre rezolvarea problemelor curente și mai puțin spre ce va fi mâine.

În plan științific activitatea de previziune economică a fost concentrată cu precădere, în cadrul Academiei Române, respectiv la Institutul de Prognoză Economică al acestui înalt for științific.

În planul practicii, Comisia Națională de Prognoză a fost instituția în cadrul căreia s-au desfășurat activități de previziune, atât de necesare întocmirii Bugetului de Stat și luării unor decizii vizând strategiile dezvoltării.

După anul 2000, atribuții în domeniul prognozei a mai avut Ministerul Dezvoltării și Prognozei, din păcate, desființat în anul 2003.

Revizuarea activității de prognoză din ultimii ani s-a concretizat în elaborarea unor studii, cu orizont perioada 2020-2025, referitoare la perspectivele de ansamblu ale economiei naționale sau ale unor ramuri cu potențial major.

Creșterea preocupărilor – la nivel mondial și național – pentru edificarea unui nou tip de dezvoltare – cea durabilă – au impus, cu necesitate, revenirea activităților previzionale în prim planul acțiunilor factorilor de decizie, începând cu Președinția și Guvernul României

asupra unor probleme de maxim interes referitoare la fezabilitatea și fiabilitatea studiilor prospective, precum și asupra necesității privind actualizarea periodică a prognozelor, ținând seama de cele mai recente realizări și tendințe ale unui domeniu atât de dinamic și supus riscului și incertitudinii, cum este cel economic.

Într-un capitol special sunt analizate principalele aspecte referitoare la sistemul informațional și la sistemul de indicatori ai previziunii, ca variabile primordiale ale fundamentării alternativelor viitoare, viabile și realiste.

Al treilea modul al lucrării este consacrat prezentării unor metode și tehnici de explorare a viitorului.

Ultimul modul, al patrulea, debutează cu prezentarea considerentelor referitoare la ierarhia și echilibrul în sistemele mari, complexe, categorie în care se înscrie și sistemul economic național sau global, insistându-se pe clarificarea aspectelor teoretice generate de procesul creștere-dezvoltare-echilibru economic.

Se remarcă prin bogăția și varietatea informațiilor, ca și printr-o sistematizare riguroasă, capitolul referitor la dinamica proceselor euristice, care cuprinde o serie de metode utilizate în conducerea sistemelor complexe, precum și elementele stimulării pentru dinamica creativității și creșterea calității și competitivității.

În strânsă legătură cu subiectul lucrării, ultima parte a acestui modul este consacrată aspectelor esențiale de care depinde implementarea și consolidarea dezvoltării durabile în perspectivă: cercetare științifică și dezvoltare tehnologică – demografie – resurse naturale.

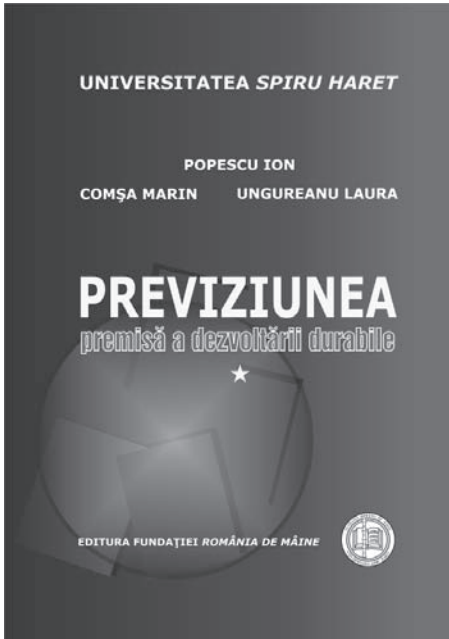
Fiecare capitol se încheie cu un set de întrebări și subiecte de sinteză care să ajute și să orienteze eforturile studenților în asimilarea problematicii lucrării, precum și cu o bibliografie specifică.

Volumul al doilea al lucrării se adresează, în principal studenților, el constituind o continuare logică și o concretizare a metodelor și tehnicilor prezentate în primul volum. El este bine structurat, exemplele remarcându-se prin rigurozitatea demonstrațiilor și pertinenta interpretării rezultatelor.

Se remarcă și tratarea unor probleme mai puțin întâlnite în literatură: evaluarea perioadei

Un monument este însă cu puțință; ei ar întregi fericit actul de dreptate făcut lui Alexandru Ioan Cuza. Dacă adăugăm la ele statuia lui Mihail Kogălniceanu, am avea trioul figurilor tutelare ale Principatelor Române din perioada de până la intrarea României în era regalului.

de timp necesar pentru atingerea unui anumit nivel de dezvoltare, estimarea investițiilor utilizând funcții de producție de tip Cobb-Douglas, lanțuri Markov.

Lucrarea, în ansamblul ei, atrage atenția prin nivelul științific ridicat, prin claritatea și logica demersului, prin pertinenta abordărilor și soluțiilor propuse, prin sistematizarea conținutului ideatic, bogat, fiind deosebit de utilă atât studenților, cât și specialiștilor.

În sfârșit, îmi face plăcere să constat încă o dată faptul că, învățând și preluând de la mentorii săi (academicienii Radu Voinea, Gheorghe Buzdugan, Grigore Moisil, Mircea Malița și Mihai Drăgănescu) grija pentru asigurarea continuității în performanță, profesorul Ion Popescu a manifestat permanent preocuparea laudabilă pentru ridicarea nivelului de competență, de cultură generală și de specialitate al mai tinerilor săi colegi, încurajându-i și antrenându-i în programe de cercetare științifică sau, pur și simplu incluzându-i în propriile lui explorări și demersuri teoretice și experimentale, soldate cu notabile rezultate și preluate de practica socială și economică.

Să fie clar, nu prețul ne înspăimântă, ci faptul că pot fi achiziționate astfel de lucrări în care sunt analizate „punctele sensibile”, date care constituie secrete ale unei astfel de construcții. Sau nu mai avem nici un secret, nimic de apărut, nimic numai al nostru?

În satul mondial, totul e de vânzare. Am ascultat vrând-nevrând, după 1990, așa-ziși formatori de opinie, „modele” postrevoluționare care au venit să ne explice că nu trebuie să apăsăm prea mult pedala patriotismului, că istoria trebuie rescrisă, că personalitățile care au făcut-o sunt cel puțin controversate, că totul trebuie pus sub semnul întrebării. Și iată consecința. Din păcate, toți acești demolatori de ocazie n-au pus nimic în loc, dar nici nu propovăduiesc aici valorile Occidentului care sunt munca, patriotismul (să nu uităm că în curțile americanilor flutură măcar un steag), seriozitatea și, în orice caz, apărarea interesului național. La noi, ideea instăpânită după '90 este că trebuie să știi să faci bani, nu contează ce vinzi. Iar talciocul este locul cel mai bun pentru astfel de tranzacții.

În rest, noi să fim sănătoși că necazurile curg gârlă, vorba manelistului: „Prin cărpe vechi și prin gunoaie/ Am răscolit toată viața/ Căci ieri mor copii de foamă/ Și m-a lăsat și nevasta.”

Olga SANDU

Programul

Televiziunii *România de Mâine* (tvRM)

LUNI 22 noiembrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle** (r)
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

6:30 **Săptămâna internă** (r)

7:00 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **Drept. Drept penal – parte specială.**
Delicte contra integrității corporale și sănătății persoanei. Prof. univ. dr. Gheorghe Diaconescu

11:00 **Marketing și Comerț Exterior. Economie politică.**
Creșterea și dezvoltarea economică. Lector univ. dr. Cristina Barna

11:30 **Marketing și Comerț Exterior. Cercetări de marketing.**
Metoda de scalare. Conf. univ. dr. Manuela Epure

12:00 **Muzică. Contrapunct și fugă. Preliminarii istorice.**
Polifonia vocală a Renașterii. Conf. univ. dr. Sorin Lerescu

13:00 **Limba și Literatura Română. Istoria literaturii române.**
Personalitatea și opera lui Ion Creangă. Asistent univ. drd. Simona Iacob

13:30 **Limba și Literatura Română. Teoria literaturii. Literatura – artă a cuvântului.** Lector univ. dr. Valeriu Marinescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Calea succesului:** Aneta Stan – interpretă de muzică populară (r)

14:30 **Video VIP.** Emisiune de Leonard Hențiu (r)

15:00 **Film documentar:** Palatul Buckingham

15:30 **Întâlnire cu folclorul:** soliști Lucica Boboc, Maria Ghinea, Dorica Rațiu. Emisiune de Theodora Popescu

16:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Starea de drept:** Emisiune de Nicolae Mardari

17:30 **Ce trebuie să știm despre bolile digestive?**
Emisiune de prof. univ. dr. Alexandru Oproiu

18:30 **Actualități**

19:10 **Jurnal economic**

19:20 **În dialog cu Administrația Publică.**
Emisiune de George Nicolau

21:00 **Academica. Economie:** Prețuri. Emisiune de Ilie Șerbănescu

22:00 **Presa pe diagonală**

22:30 **Fascinația performanței:** Fotbalul la copii – adevărata problemă! Emisiune de Mugur Popovici

23:30 **24 de ore**

00:00 **Film documentar:** Palatul Buckingham (r)

00:30 **Film documentar:** Titicaca (III) (r)

01:00 **Cursuri** (r)

MARTI 23 noiembrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase (r)

6:30 **24 de ore** (r).

7:00 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **Limbi și Literaturi Străine. Limba latină. Prima și a doua clasă de flexiune.** Conf. univ. dr. Liviu Franga

11:00 **Drept. Sociologie judiciară. Dreptul – instrument al controlului social (I).** Conf. univ. dr. Ion Vlăduț

11:30 **Finanțe și Bănci. Gestiunea financiară a întreprinderii.**
Analiza rezultatelor întreprinderii și a pragului de rentabilitate. Prof. univ. dr. Marin Dumitru

12:05 **Managementul Financiar-Contabil. Metodologia cercetării științifice economice. Evoluția produsului intern brut al României (I).** Prof. univ. dr. Gh. Răboacă

12:50 **Limbi și Literaturi Străine. Limba spaniolă. Sintaxa limbii spaniole.** Conf. univ. dr. Ileana Scipione

13:15 **Limba și Literatura Română. Teoria literaturii. Limbajul științific – limbajul poetic.** Lector univ. dr. Valeriu Marinescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu (r)

15:00 **Film documentar:** Dansatorul

15:30 **Café concert.** Emisiune de Dumitru Cucu

16:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Amfitrion Corina:** invitată: Ilinca Dumitrescu – pianistă concertistă director Muzeul Național „George Enescu”. Realizator Corina Chiriac

17:30 **Eva. Talk-show cu și despre femei.**
Emisiune de Adelina Grancea și Alexandru Ganci

18:30 **Actualități**

19:10 **Jurnal economic**

19:20 **Alegeri generale 2004.** Emisiune de George Nicolau

21:00 **Academica. Învățământ.** Emisiune de Ilie Ciurescu

22:00 **Presa pe diagonală**

22:30 **Economia de mâine.** Emisiune de Nicolae Mardari

23:30 **24 de ore**

00:00 **Îți mai aduci aminte doamnă?** Soliști: Ana Piuaru și Ilie Roșu. Emisiune de Ionela Prodan (r)

01:00 **Cursuri** (r)

MIERCURI 24 noiembrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase (r)

6:30 **24 de ore** (r)

7:00 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **Drept. Drept penal – parte generală.**
Sanctiunile de drept penal. Conf. univ. dr. Ioan Griga

11:00 **Limbi și Literaturi Străine. Limba latină. Declinarea a IV-a. Verbul ESSE.** Conf. univ. dr. Liviu Franga

11:30 **Marketing și Comerț Exterior. Cercetări de marketing.**
Metode și tehnici de obținere a informațiilor. Conf. univ. dr. Manuela Epure

12:10 **Muzică. Contrapunct și fugă. Contrapunct și fugă. Contrapunctul la două voci cu „cantus firmus”.**
Notele melodico-ornamentale disonante. Conf. univ. dr. Sorin Lerescu

13:05 **Limbi și Literaturi Străine. Limba spaniolă. Sintaxa limbii spaniole.** Conf. univ. dr. Ileana Scipione

13:30 **Limba și Literatura Română. Teoria literaturii. Natura literaturii.** Lector univ. dr. Valeriu Marinescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Eva. Talk – show cu și despre femei.**
Emisiune de Adelina Grancea și Alexandru Ganci (r)

15:00 **Film serial:** Marea și idolii săi (III)

15:30 **Întâlnire cu folclorul:** Vechi melodii, noi interpreți: Tița Ștefan, Maria Dragomiroiu, Ionuț Dolănescu. Emisiune de Theodora Popescu

16:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

16:30 **Vorbiți, scrieți românește!** Emisiune de Valeriu Marinescu

17:00 **Urmași ai lui Grigoraș Dinicu:** George Carabulea. Emisiune de Dumitru Cucu

18:00 **Film documentar:** Marea Britanie azi (VI)

18:30 **Actualități**

19:10 **Jurnal economic**

19:20 **În dialog cu Administrația Publică.**
Emisiune de George Nicolau

21:00 **Academica. România în lume.** Realizator: Nicolae Mardari – Emisiune în direct din Studio-ul Ghica

22:00 **Presa pe diagonală**

22:30 **Diagnostic de urgență.** Emisiune de Florin Tudose

23:30 **24 de ore**

00:00 **Film documentar:** Marea Britanie azi (VI) (r)

00:30 **Film serial:** Marea și idolii săi (III) (r)

01:00 **Cursuri** (r)

JOI 25 noiembrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase (r)

6:30 **24 de ore** (r)

7:00 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)

9:50 **Știri tvRM**

10:00 **Limbi și Literaturi Străine. Limba latină. Declinarea a V-a. Compararea adjectivelor. Pronumele.** Conf. univ. dr. Liviu Franga

11:00 **Drept. Sociologie judiciară. Dreptul – instrument al controlului social (II).** Conf. univ. dr. Ion Vlăduț

11:30 **Finanțe și Bănci. Gestiunea financiară a întreprinderii.**
Diagnosticul financiar prin sistemul de rate. Prof. univ. dr. Marin Dumitru

12:00 **Managementul Financiar-Contabil. Metodologia cercetării științifice economice. Evoluția produsului intern brut al României (II).** Prof. univ. dr. Gh. Răboacă

12:50 **Limbi și Literaturi Străine. Limba spaniolă. Sintaxa limbii spaniole.** Conf. univ. dr. Ileana Scipione

13:20 **Limba și Literatura Română. Teoria literaturii. Istoria literară și critica literară.** Lector univ. dr. Valeriu Marinescu

14:00 **Știri tvRM**

14:05 **Ani de liceu:** Liceul teoretic „Marin Preda”. Emisiune de Mugur Popovici și Alina Motoc (r)

15:00 **Film documentar:** Nigeria (III)

15:30 **Un cântec pentru inima ta.** Emisiune de Dumitru Cucu

16:00 Preluare **Deutsche Welle.**
Traducere și dublaj: Mihaela Anastase

Zilnic, de luni până vineri,

- la ora 7, emisiunea **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
- la ora 21, emisiunea **Academica**
 - luni: **Economie:** Prețuri. Emisiune de Ilie Șerbănescu
 - marți: **Învățământ.** Emisiune de Ilie Ciurescu
 - miercuri: **România în lume.** Realizator: Nicolae Mardari – Emisiune în direct din Studio-ul Ghica
 - joi: **Starea culturii:** Condiția instituțiilor culturale. Invitați: conf. univ. dr. Mihai Milea și asistent univ. dr. Darie Cristea. Emisiune de Nicolae Dan Frunteletă
 - vineri: **Poluarea și protecția mediului:** Gestionarea deșeurilor. Emisiune de Constantin Pintilie

SÂMBĂȚĂ 27 noiembrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle** (r)

6:30 **Săptămâna internă** (r)

7:00 **Presa pe diagonală** (r)

7:30 **Knock out.** Emisiune de Alexandru Ganci

8:00 **Diagnostic de urgență.** Emisiune de Florin Tudose (r).

9:00 **Planeta copiilor.** Emisiune de Ștefan Iordache (r).

10:00 **Sunteți un om sănătos?** Emisiune de Constantin Dumitrache

11:00 **Viitorul în prezent:** „Viitorul societății umane”. Emisiune de Cătălin Grosu

12:00 **Agricultura și alimentația:** Modificarea structurilor agrare în vederea aderării la UE – sectorul horticol (II). Emisiune de Constantin Pintilie

13:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.**
Emisiune de Ioan Filip

13:30 **Viața ca un spectacol.** Emisiune de Vlad Leu

16:00 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu

17:00 **Club internațional:** Almaty – Interviuri la Forumul de Media. Emisiune de Ioana Nitobe

18:00 **Prietenii lui Marcel Dragomir.** Emisiune de Marcel Dragomir

18:30 **Actualități**

19:00 **Film artistic românesc:** „Ediție specială”

21:00 **Film serial:** Arsene Lupin ep. (VII)

22:00 **Provocarea.** Emisiune de Leonard Hențiu

23:00 **Calea succesului:** Invitați: Alexandru Cetățeanu – scriitor și George Filip - poet. Emisiune de Violeta Screciu

23:30 **Săptămâna internă**

00:00 **Film artistic românesc:** „Ediție specială” (r)

02:00 **Film serial:** Arsene Lupin ep. (VII) (r)

03:00 **Reluări de emisiuni**

DUMINICĂ 28 noiembrie 2004

6:00 Preluare **Deutsche Welle** (r)

6:30 **Săptămâna internă** (r)

7:00 **Vorbiți, scrieți românește.**
Emisiune de Valeriu Marinescu (r)

7:30 **Film documentar:** Statuia libertății (r)

8:00 **Ecumenica.** Emisiune de Sorin Bejan

9:00 **Poezia muzicii clasice.** Emisiune de Dumitru Cucu și Dumitru Nicolae

9:30 **Poveste de la arlechin:** Spectacolul „Iubirea” pe scena Teatrului Național, regia Grigore Gonța. Emisiune de Gabriela Bănărescu

10:00 **Planeta copiilor.** Emisiune concurs între elevii clasei a III-a D ai școlii generale nr.194 „Marin Sorescu” și elevii clasei a III-a C ai școlii generale nr.98 „Avram Iancu” București. Realizatori Ștefan Iordache și Mihaela Matei

11:00 **Să stăm de vorbă :** cu pasionații pentru fotografie și călătorie. Emisiune de Mugur Popovici și Bianca Văcariu

12:00 **Ora melomanului.** Emisiune de Dumitru Cucu

13:00 **Amfitrion Corina.** Invitat: Dan Apostol – editor și publicist. Emisiune de Corina Chiriac

14:00 **Secretele succesului cu Oana Sârbu**

17:00 **Arta documentarului:** Festivalul Festivalurilor Filmului Documentar - Viena (II). Realizator Daniel Paraschiv

18:00 **Video VIP:** Trupa „Românțele”. Emisiune de Leonard Hențiu

18:30 **Actualități**

19:00 **Sportul în lume.** Emisiune de Mugur Popovici

19:30 **Film documentar:** Opera din Peking

20:00 **Cântecul și casa lui:** Ioana Cornea, Iulius Cornea, Ileana Matus. Emisiune de Ionela Prodan

21:00 **Film artistic:** „Frații Karamazov” (III) (Mosfilm)

22:20 **Film documentar:** Microcosmos – Concert în iarbă

23:30 **Săptămâna externă**

00:00 **Film artistic:** „Frații Karamazov” (III) (Mosfilm) (r)

02:00 **Reluări de emisiuni**

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
116, 122, 105
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
**LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE**

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Sărbătorirea profesorului Victor Giuleanu

Laudatio

(Continuare din pag. 1)

A cultivat o concepție modernă, fără precedent, și, din păcate, fără mulți continuatori, manifestând o grijă deosebită pentru procesul de învățământ și pentru rezultatele muncii la clasă, în condițiile în care cadrele didactice de vocație au devenit profesori de elită în domeniile compoziției, muzicologiei, pedagogiei sau artei interpretative.

Putem spune, cu toții, că am beneficiat de „lecția Magistruului”. O lecție ce se rostește înnoit pentru fiecare student, inclusiv astăzi, la Facultatea de Muzică a Universității *Spiru Haret*. O lecție ce s-a rostit, de la înălțimea catedrei universitare, neîntrerupt, de cinci decenii, lecție la care au participat nu doar studenții domniei sale, ci și marile personalități ce au luminat pragul Conservatorului bucureștean: Yehudi Menuhin, David Oistrach, Leopold Stokovski, Aram Hacıaturian, Virgilio Mortari, Jacques Chailley, Nadia Boulanger, Gaspar Cassado, Georges Auric, Isak Stern, Virginia Zeani, iar dintre baghetele fără egal ale simfiriilor românești – Ionel Perlea, Sergiu Celibidache.

Desigur, lista este mult mai mare și strălucesc în rândul numelor ilustre și nemuzicieni, dar personalități ce au putut admira efortul constructiv și riguroarea unui rector ce a marcat, prin activitatea sa, decenii de glorie al acestei instituții: îi numesc aici pe Margareth Thacher – prim-ministru la Marii Britanii și pe renumitul regizor italian Vittorio de Sica.

În paralel, activitatea artistică a domniei sale îl impune ca dirijor al Corului Academic Radio, dar și al Ansamblului *Ciocărlia*, ca președinte al unor importante concursuri internaționale de canto – *George Enescu* (București, 1964) sau Rio de Janeiro (1970), ca membru a numeroase concursuri internaționale de măiestrie pianistică și vocală în Europa, pe o perioadă de peste un deceniu și jumătate.

Activitatea științifică a maestrului Giuleanu este dificil de cuprins în toate dimensiunile sale, fie că este vorba despre simpozioane, conferințe, congrese, sesiuni științifice la care a participat cu lucrări și puncte de vedere inedite, în țară și peste hotare, despre emisiuni de radio și televiziune, în care a prezentat

schimbările din domeniul compoziției și interferența între practica muzicală și gândirea teoretică a ultimelor cinci decenii, fie că este vorba despre volume teoretice sau de ordin practic, încununate de premii ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, al cărei membru este de peste patru decenii, sau ale Academiei Române. Și, la acest punct, îmi permit să subliniez primul domniei sale în a cuceri premii duble – câte două pentru fiecare volum – tratat de teoria muzicii: *Principii Fundamentale de Teoria Muzicii, Melodica Bizantină*, cele trei volume dedicate *Ritmului Muzical*. Circa jumătate dintre ele au fost editate de către Fundația *România de Măine*.

Maestrul Victor Giuleanu este un spirit neobosit, călăuzit permanent de gândul construirii în oameni.

M-am întrebat, nu de puține ori: Este, domnia sa, doar remarcabil Muzician, autor al unei subtile „ars poetica” în pedagogia noastră?

Enciclopedia editate în cele mai depărtate colțuri ale planetei așa îl definesc. Portretul său ocupă un spațiu important în oricare dintre ele, iar activitatea sa este detaliat expusă, subliniindu-i-se spiritul riguros și original al investigațiilor.

Cei pe care i-a avut studenți îi sunt recunoscători pentru exigența și disciplina formativă pe care le-a indus-o. Fiecare dintre ei poate spune mult mai mult decât se poate citi în cea mai cuprinzătoare biografie cu repere didactice, artistice sau științifice, în oricare diplomă, medalie sau apreciere primită în țară sau în străinătate. Iar acestea nu sunt puține: de la înaltul titlu științific de doctor în muzicologie, obținut, în 1977, sub conducerea științifică a altui reputat magistru, Sigismund Toduță, la premiile Academiei Române, la cele șapte premii ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, la premiul Ministerului Învățământului (1963), Diploma de onoare și Medalia *George Enescu*, Diploma de Excelență acordată, în noiembrie 1999, de către Senatul Universității *Spiru Haret*, Ordinul *Steaua României*, titlul de cetățean de onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea, până la înaltul titlu științific de **Doctor Honoris Causa**, acordat de Federația Universitară Internațională din Missouri (S.U.A.), pentru remarcabilele sale realizări în domeniul pedagogiei muzicale. Menționăm și alte titluri, între care *Men of the Year* –

1991, 1992, *Men of Achievement* – 1988, Medalia *Rameau* – 1977 sau includerea sa în cele mai importante lexicoane.

Activitatea domniei sale este complexă și covârșitoare ca importanță pentru pedagogia muzicală românească și pentru afirmarea culturii noastre muzicale în lume.

În ultimii 13 ani, domnia sa a făcut imens pentru învățământul muzical românesc. Implicându-se activ în constituirea Fundației *România de Măine* și, în cadrul Universității *Spiru Haret*, a unei Facultăți de Muzică, având ca obiectiv formarea de profesori de muzică, maestrul Victor Giuleanu a devenit decanul acestei facultăți, care și-a dovedit trănicia și perfectă situare în orizontul cultural, artistic și pedagogic românesc. De notat remarcabilul sprijin al conducerii Universității *Spiru Haret* în planul logistic, al dotării materiale: săli de curs, seminarii și lucrări practice, instrumente, tipărituri muzicale – ppartituri și cărți de muzicologie, cursuri universitare, ca și excelențele emisiuni muzicale, cu multiple valențe educative, ale postului de televiziune *România de Măine*.

Facultatea de Muzică a beneficiat din plin de experiența și dăruirea cu care maestrul a știut să-și îndrume devenirea. Peste 500 de licențiați sunt deja profesori respectați în școli, licee sau facultăți, cu remarcabile realizări în pedagogia muzicală românească, în concursuri școlare, în presă, la posturi de radio și televiziune, în formații artistice profesioniste, nu puțini activând în străinătate.

Vă fac o mărturisire: este un privilegiu să știu că m-am putut forma, ca decan, sub privirea și atența direcționare a maestrului, este un privilegiu că am aflat în domnia sa reperul ca personalitate de profundă vibrație și valoare artistică, științifică, de altitudine spirituală, veritabil fauritor de școală.

Laudatio

a fost prezentat de

Prof. univ. dr.

Carmen Stoianov,

decanul

Facultății de Muzică

Revin la o întrebare ce stăruie: să fie maestrul nostru doar un remarcabil Muzician cu drag de dreptate și adevăr, „*veritabil și pilduitor model moral*”, iubind „*cu inflăcărare țara, pământul românesc și istoria*” cu care s-a mândrit în orice colț de lume în care a putut purta cu sine valorile neamului – cum îl definea, cu perfectă justificare și finețe, un alt spirit luminat?

Mă văd obligată să răspund că, oricât de înaltă ar fi această titlatură, nimic nu l-ar mulțumi mai mult pe maestrul decât să se autodefinească drept Dascăl de Muzică în România.

Și așa adăuga, cu permisiunea dumneavoastră: Profesor de Suflet de Oameni, în aceeași Românie.

Vă asigurăm, maestre, în acest ceas aniversar, că nu vom preocupăți nici un efort pentru ca imaginea facultății pe care ați creat-o să capete, în timp, noi dimensiuni, întind excelența. Și aceasta, pentru că am învățat – din Lecția Magistruului –, că profesorul de muzică, cel pe care îl pregătim și îl formăm, este extrem de important în modelarea generațiilor ce vin pentru a împlini noile orizonturi românești: 2010, 2025 ...

Este o mare onoare și bucurie pentru comunitatea noastră academică, al cărei membru de drept sunteți, să vă confere astăzi, în ziua în care împliniți nouă decenii de viață și mai mult de șase decenii de activitate artistică și pedagogică universitară, titlul de **Doctor Honoris Causa** al Universității *Spiru Haret*, recunoscând, prin aceasta, excepționalele dumneavoastră merite pe calea afirmării și recunoașterii artei pedagogice muzicale românești.

Întru mulți ani și multe bucurii, cel puțin la fel de rodnică ca cele sădite de Dumneavoastră în sufletul generațiilor de discipoli cărora le-ați vegheat afirmarea!

Să ne trăiți, iubite magistre!

Au luat cuvântul:

(1) Prof.univ.dr.
Al. Fărcaș

(2) Prof.univ.dr.
Dorel Pascu-Rădulescu

(3) Prof.univ.dr.
Lucia Mureșan

Cuvântul sărbătoritului

Stimate Dommule Rector,
Onorați membri ai Senatului
Universității *Spiru Haret* și distinși invitați,

Încerc în prezent un puternic șir de emoții cu prilejul acordării înaltului titlu universitar, cultural și științific de „Doctor Honoris Causa” de către vestita și înalta Universitate *Spiru Haret* din București.

Este motivul pentru care doresc ca această Universitate de frunte a României să atingă, în continuare, puncte culminante în pregătirea zecilor de mii de studenți, iar în ce privește Facultatea de Muzică a Universității *Spiru Haret*, să dea culturii artistice de specialitate profesori de elită pentru a promova adevărata și înalta artă muzicală în rândul tineretului și al publicului larg românesc.

Exprim aceasta din adâncul sufletului în pofida unor manifestări zise muzicale de scăzută valoare artistică din prezent, așa cum sunt cele ale marelor ce domină – din păcate – discotecile și sălile de concert, deși sunt sigur că acestea vor dispărea de pe cadranul muzical al patriei noastre și va învinge în schimb muzica adevărată, cea înălțătoare și de mare eficacitate în formarea personalității umane.

Revenind la momentul zilei, doresc mai întâi să mulțumesc din suflet Dommului prof.univ.dr. Aurelian Bondrea – rectorul, inițiatorul și creatorul acestui impunător așezământ universitar – pentru acțiunea și rolul principal pe care l-a avut în sprijinirea Facultății de Muzică și în acordarea înaltului titlu de „Doctor Honoris Causa”, ca unul cu care am pornit împreună încă acum 13 ani, pe drumul afirmării acestei atât de necesare facultăți în contextul

celorlalte din componența vestitei Universității *Spiru Haret*.

Mulțumesc, de asemenea, doamnei prof. univ. dr. Carmen Stoianov – decanul actual al Facultății de Pedagogie Muzicală –, care a conturat o prezentare atât de bogată și atrăgătoare a personalității mele și o feliicit, cu acest prilej, pentru pasiunea și devotamentul cu care conduce procesul de învățământ al acestei facultăți.

Aceleași sentimente de apreciere și pentru dl. profesor Al. Fărcaș – Directorul Operei Naționale Române din Cluj – care a făcut un adevărat sacrificiu venind, pe o vreme atât de neliștitoare, pentru a participa și a subserie la acordarea valorosului titlu de „Doctor Honoris Causa”.

Pot, de asemenea, să mulțumesc Universității de Muzică din București prin participarea la acest eveniment a d-lui prorector prof. dr. Pascu Dorel care a adus aici, prin cuvântul său, elemente din activitatea mea de rector al acestei Universități muzicale pe timp de un deceniu (între anii 1962-1972).

Aceleași cuvinte de mulțumire pentru doamna Lucia Mureșan, decanul Facultății de teatru a Universității *Spiru Haret*.

De altfel, o mulțumire din suflet se cuvine tuturor participanților la acest eveniment ce-mi dă dreptul la o satisfacție aparte prin prezența la acordarea titlului de „Doctor Honoris Causa”.

Închei, ca și acum 5 ani când am fost sărbătorit aici cu prilejul împlinirii vârstei de 85 de ani, cu fraza următoare:

„Sunt mândru că fac parte – atât cât sănătatea-mi va permite – din această vestită și minunată Universitate *Spiru Haret*.”

Structura ei complexă, dotarea științifică și tehnică remarcabilă, corpul profesional de înaltă ținută care asigură calitatea întregii activități desfășurate aici au consacrat Universitatea *Spiru Haret* drept cea mai mare și mai modernă instituție de învățământ superior din România. Prestigiul ei academic este cunoscut atât în țară, cât și în afara ei, iar el se evidențiază inclusiv în momentele de referință istorică și, implicit, de intensitate emoțională, prilejite de conferirea înaltului titlu de Doctor Honoris Causa al Universității *Spiru Haret*, Galeria acestor iluștri laureați s-a îmbogățit cu un nume nou. Joi, 11 noiembrie a.c., profesorului universitar doctor doctor**Victor Giuleanu**, cunoscută personalitate educațională, de artă și cultură, i-a fost conferit titlul de Doctor Honoris Causa al Universității *Spiru Haret*, cu prilejul împlinirii venerabilei vârste de 90 de ani și a peste 60 de ani de activitate.

... Sala Senatului universitar, amenajată în somptuosul Palat al Învățământului, Științei și Culturii de pe str. Ion Ghica din Capitală, are un aspect sărbătoresc. Buchete mari de flori multicolore străjuiesc masa prezidiului și cea a invitaților de onoare: rectori sau prorectori ai instituțiilor de învățământ superior cu profil artistic, directorul Operei Naționale din Cluj-Napoca, foști studenți și doctoranzi ai Maestrului Victor Giuleanu, astăzi personalități de primă mărime în instituții universitare, de artă și de cultură.

În prezidiul adunării festive a Senatului iau loc prof. univ. dr. **Aurelian Bondrea**, rectorul Universității *Spiru Haret*, președintele Fundației *România de Măine*, prof. univ. dr. docent **Victor Giuleanu**, împreună cu prorectori ai universității și decani ai facultăților cu profil artistic din cadrul acestei prestigioase instituții de învățământ superior. Adunarea festivă a fost deschisă de rectorul Aurelian Bondrea. (*Alocuțiunea se publică în pag. 1*)

În continuarea ședinței Senatului Universității *Spiru Haret*, prof. univ. dr. **Carmen Stoianov**, decanul Facultății de Muzică, a prezentat LAUDATIO.

A luat cuvântul prof. univ. dr. **Al. Fărcaș**, directorul general al Operei Naționale Române din Cluj-Napoca; domnia sa a spus între altele:

Când am fost invitat să particip la această reuniune universitară, m-am gândit care să fie motivul. Afând, de această sărbătoare, imediat ce am sosit la București, încerc acum o succintă evocare a ceea ce a însemnat pentru mine întâlnirea cu Dumneavoastră, iubite Maestre, în anul 1965, când de la Cluj, ca tânăr asistent universitar, am fost trimis spre perfecționare la Conservatorul *Ciprian Porumbescu* din București, aflat sub conducerea dumneavoastră ca rector. De cum am ajuns în cabinetul Maestrului și mi-am prezentat programul de lucru, am simțit un flux de înțelegere și sprijin care iradia din întreaga personalitate a marelui profesor și artist Victor Giuleanu.

În continuare, vorbitorul a evocat personalitatea lui Victor Giuleanu, dascălul-model al multor generații de muzicieni, cărora le-a acordat întregul sprijin moral spre a se dezvolta în acord cu valențele personalității fiecăruia. Așa se face că în scurtă sa perioadă de perfecționare la Conservatorul din București, actualul director al Operei Naționale din Cluj-Napoca a reușit, cu sprijinul profesorului Victor Giuleanu, să cunoască nemijlocit mari personalități muzicale din Capitală, precum Arta Florescu, Octav Enigărescu, Marin Constantin și mulți alții.

Aceste momente au fost hotărâtoare pentru ceea ce eu sunt astăzi – a concluzionat vorbitorul. Am învățat din activitatea dumneavoastră cum trebuie să funcționeze o instituție artistică, ce înseamnă apetitul pentru cercetare și documentare, ce înseamnă să ai izvoare de la care să încerci să devii. Grație dumneavoastră, iubite Maestre, am fost primit cu dragoste în întreaga comunitate universitară de la Conservatorul *Ciprian Porumbescu*. Mărturisesc astăzi că întâlnirea cu dumneavoastră, la începutul carierei mele, a fost o șansă extraordinară. De atunci încerc în activitatea mea didactică bucuria cunoașterii creațiilor muzical-dramatice, bucuria punerii în practică a învățămintelor dumneavoastră, pentru că v-am avut mereu în față ca exemplu de dascăl, de artist, de manager.

Din această perspectivă, vorbitorul s-a referit la activitatea Academiei de Muzică *Gheorghe Dima*, căreia i-a fost rector timp de 10 ani, a Operei Naționale din Cluj-Napoca, al cărei director este în prezent, a evocat emoționant cea dintâi „Primăvară studențească”, organizată la Cluj în anul 1966, pe baza a ceea ce a învățat în specializarea de la Conservatorul *Ciprian Porumbescu*.

De aceea sunt astăzi aici și mă bucur împreună cu tineretea dumneavoastră, iubite Maestre – a continuat vorbitorul. În numele Universității de Muzică *Gheorghe Dima*, al Operei Naționale din Cluj-Napoca – prima operă națională românească, înființată în 1919 – vă prezint elogiile și toate cele de cuvânt, vă doresc tot binele și tinerețe fără bătrânețe. Ați fost și sunteți și astăzi un exemplu pentru toți universitarii, artiștii și oamenii de cultură clujești și vă așteptam oricând în mijlocul nostru spre a ne împărtăși din bogata dumneavoastră experiență.

Prof.univ.dr. **Dorel Pascu-Rădulescu**, prorector al Universității Naționale de Muzică din București:

Pentru mine este un privilegiu a reprezenta Universitatea Națională de Muzică din București la acest eveniment excepțional din viața culturală a României.

Mărturisesc că mă încearcă un profund sentiment de regret pentru faptul că Senatul universității noastre nu a avut posibilitatea de a face gestul dumneavoastră, dar normele Cartei universitare după care ne conducem sunt restrictive în acest sens. Sperăm însă că ne veți socoti aici și acum copărtășii acestui excepțional moment, motiv pentru care vă mulțumim frățește.

Distinsul maestru, profesor universitar doctor docent Victor Giuleanu și-a dăruit energia ca rector al Conservatorului *Ciprian Porumbescu* timp de un deceniu. Realizările domniei sale în perioada respectivă îndreptățesc aprecierea de care se bucură în rândul colegilor mei, de a rămâne cel mai bun rector al celor 140 de ani pe care l-am sărbătorit recent. Afirmatia nu este o exagerare, ci un adevăr ce se impune prin rezultatele pe care instituția le-a avut atunci. Fost perioada în care învățământul superior muzical s-a modernizat, iar nivelul absolvenților a permis școlii muzicale românești să fie socotită a treia în lume în ierarhia timpului.

Profesorul Victor Giuleanu și-a dedicat cei mai frumoși ani ai vieții unei cauze nobile, înflorirea culturii naționale, și s-a manifestat în virtutea acestui ideal ca un luptător fără odihnă. În continuare vorbitorul a spus: A știut să-și aleagă colaboratorii dintre cei mai buni muzicieni români ai timpului, a știut să pună bună rânduiala în instituție, a militat pentru valoare și adevăr. Permiteți-mi un exemplu: numai în catedra de compoziție activau personalități precum Ștefan Niculescu, Anatol Vieru, Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Miriam Marbe, Dan Constantinescu.

Emulația pe care a stărnit-o a permis închegarea unor formații muzicale, care prin activitatea lor au dus faima muzicii românești în lume: Corul Național de Cameră *Madrigal* condus de profesorul Marin Constantin, Corul *Gaudeamus* condus de Gheorghe Oprea, Orchestra *Camerata* condusă de Dumitru Pop și Paul Stăicu, Orchestra *Academica* condusă de Alexandru Sumski, Cvartetul *Academica* și multe altele.

Personalități de talie precum: Ileana Cotrubaș, Marina Crălović, Dan Grigore, Cristian Badea, Eugen Sărbu, Mariana Sărbu, Angela Gavrilă, Gheorghe Crăsnaru, Georgeta Stoleriu, Cristian Mandeal, Horia Andreescu au fost studenții Conservatorului în timpul rectoratului profesorului Giuleanu.

Deschiderea despre care vorbeam – a continuat vorbitorul – s-a definit și-n contactele internaționale ale instituției. Pe de o parte personalități precum Margaret Thatcher, Lordul Yehudi Menuhin, Isaac Stern, Mstislav Rostropovici, David Oistrach, Aram Hacıaturian, Dimitri Kabalevski au vizitat Conservatorul, pe de altă parte muzicieni români au fost prezenți pe scenele sau amfiteatrele universitare internaționale. Numai cele susținute de profesorul Victor Giuleanu sunt zeci dacă nu sute în Europa și America.

Tot atunci s-a consolidat baza materială a instituției și s-a construit un nou corp de clădire. După 1990, maestrul Giuleanu a contribuit la organizarea doctoratului Universității Naționale de Muzică din București, precum și la înființarea Facultății de Muzică din Universitatea dumneavoastră.

Personal am avut marea șansă să-mi desăvășesc studiile universitare în timpul rectoratului domniei sale și să realizez teza de doctorat sub îndrumarea sa.

Vă rog să-mi permiteți că în numele generațiilor de studenți de atunci, profesorilor actuali, al Senatului și al Rectorului U.N.M.B. să adresez cele mai calde mulțumiri pentru tot ce a reușit domnia sa să creeze, pentru energia dăruită nouă fără limite, pentru dragostea părintească ce a manifestat-o.

La mulți ani, iubite maestre!

Prof. univ. dr. **Lucia Mureșan**, decanul Facultății de Teatru a Universității *Spiru Haret*, a spus următoarele:

Am venit cu bucurie la această reuniune academică și doresc să-i adresez sărbătoritului nostru câteva cuvinte de mulțumire pentru strălucita sa activitate. Încă de pe când eram tânără asistentă universitară, auzeam frecvent vorbindu-se elogios despre personalitatea profesorului Victor Giuleanu, despre valoroasa sa activitate. Într-

adevăr, dacă învățământul artistic românesc a ajuns printre cele mai performante din Europa, succesul ca atare se datorește și activității profesorului Victor Giuleanu. Iată de ce, din partea mea și a colegilor mei de la Facultatea de Teatru a Universității *Spiru Haret*, tineri sau mai puțin tineri, țin să-i adresez sărbătoritului calda urare de „La mulți ani!”, cu sănătate și cu succese tot mai mari în activitatea Facultății de Muzică a Universității *Spiru Haret*, căreia, inclusiv prin străduința Maestrului, i s-a conferit un profil distinct de artă și cultură.

Vă felicit, iubite maestre!

Vădit emoționat, profesorul universitar doctor docent **Victor Giuleanu**, Doctor Honoris Causa al Universității *Spiru Haret*, a rostit un cuvânt de mulțumire (*se publică în pagina de față*).

Concertul omagial

Manifestarea a continuat în Amfiteatrul Studio al Universității *Spiru Haret* printr-un concert pe care Facultatea de Muzică l-a închinat maestrului Victor Giuleanu, cu prilejul primirii înaltului titlu academic. Programul acestui concert omagial a debutat cu intonarea imnului *Tatăl nostru*, vizuine corală a maestrului Dragoș Alexandrescu. Corul Facultății de Muzică a fost dirijat de lector univ. drd. Adriana Drăgan. A urmat poemul *Vară românească*, pastel coral luminat de un intens lirism, creație a prof. univ. dr. Petru Stoianov, prodecan al Facultății de Muzică, după care corul de cameră al aceleiași facultăți a prezentat creații ale lui Harry Burleigh și Ed Robertson, reprezentante de seamă ai scriiturii corale americane.

Ca fiu al Vâlcei, maestrul Victor Giuleanu este cetățean de onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea, virtute în baza căreia grupul cameral *Concertino*, alcătuit din violoniști ai Filarmoniilor din Râmnicu-Vâlcea, a prezentat patru piese: *Mica Serenadă* de Mozart, *Primăvara* din ciclul *Antimperiile* de Antonio Vivaldi, *Dans țărănesc* de Constantin Dumitrescu și *Jocuri vâlcene* de Mircea Cristescu. De amintit că talentata solistă a acestui grup cameral, Meda Stanciu, este studentă în anul al III-lea la Facultatea de Muzică a Universității *Spiru Haret*, iar conducătorul grupului, coreeanul Joseph este dirijor al Filarmoniilor din Râmnicu-Vâlcea, doctorand în România și vâlcăean prin adopție.

În amintirea celor 5 ani, când maestrul Victor Giuleanu a fost dirijor principal al ansamblului *Ciocărlia* din București, și ca umare a faptului că în cadrul facultății de profil a Universității *Spiru Haret* funcționează și clase de canto și instrumente populare (clasa de canto fiind condusă de o mare interpretă din zona Sibiului, Viorica Barbu-Iurașcu, absolventă a Facultății de Muzică a Universității *Spiru Haret* și doctorandă a maestrului Victor Giuleanu), din programul concertului omagial nu puteau lipsi interpreți ai cântecului românesc din diferite regiuni folclorice ale țării. L-au prezentat cu talent studentul Alin Suceveanu din anul al II-lea (*Dragă-mi-i vara la joc*), Ileana Matus, studentă în același an și deținătoare a unor trofee precum *Mândră floare* de *pe Iza*, a Premiului special al Radioului la Festivalul și concursul *Ghiocelul de aur* de la Târgoviște sau cel al Festivalului internațional de folclor *Pe marginea Dunării (Facu-mi voia când și când)*, Traian Frâncu, student în anul al III-lea și mulțiplu laureat la importante concursuri de folclor, deținător al trofeului la Festivalul național *Irina Loghin* și la Festivalul internațional *Pe marginea Dunării (Haideți, măi, călăuiți mei)*, Ionela Stăncioi, studentă în anul al II-lea și prezentă stăntând la posturi de radio și televiziune, deținătoare a patru premii I la diferite concursuri artistice, recent câștigătoare a trofeului *Floarea din grădina (De-ar fi dorul ca o floare)*.

Programul acestui concert omagial s-a încheiat cu o participare care nu mai are nevoie de prezentare: Maria Dragomiroiu.

Toate piesele acestui concert au încântat asistența, iar la sfârșit, toți cei prezenți și-au îndreptat privirea spre conducerea Universității *Spiru Haret* și spre maestrul Victor Giuleanu, pe care i-au aplaudat îndelung și în cinstea cărora au intonat, minute în șir, *Mulți ani trăiască!*

Mihai IORDĂNESCU

